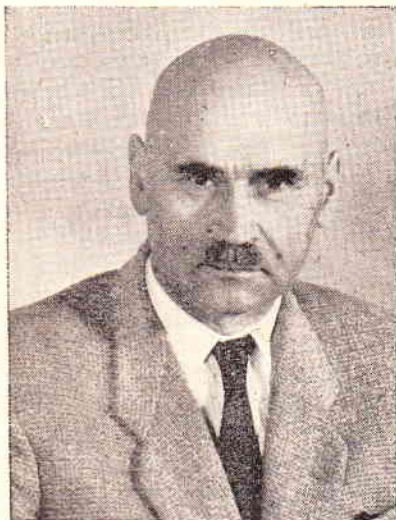

TADEUSZ ŻULIŃSKI

Puławy

Państwowy Instytut Weterynaryjny w Odrodzonej Polsce Ludowej

Prof. dr Stanisław Krauss

Dyrektor Państwowego Instytutu Weterynaryjnego

Historia Państwowego Instytutu Weterynaryjnego łączy się ściśle z 10-leciem Polski Ludowej. Nazwę tę uzyskał Instytut na mocy Dekretu z dnia 6 czerwca 1945 r. i statutu zatwierdzonego uchwałą Rady Ministrów z dnia 5 października 1945 r. (Monitor Polski Nr 50, poz. 125, 1945 r.). Ażebym jednak właściwie ocenić działalność i osiągnięcia PIW w tym pierwszym dziesięcioleciu po wyzwoleniu, celowym zdaje się będzie przedstawienie w krótkim zarysie historii jego powstania.

Rok 1945 był przełomowym w organizacji PIW. Dotychczas był on jednym z wydziałów Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach, jako Wydział Weterynaryjny, który powstał w 1935 r. ze scalenia się Wydziału Higieny Zwierząt w Bydgoszczy i Wydziału Serologicznego w Puławach. Kierownikiem Wydziału Bydgoskiego był prof. Panek i po jego śmierci Wydział został przeniesiony do Puław, natomiast Wydział Serologiczny został zorganizowany przez dr F. Jaroszyńskiego, długoletniego jego późniejszego kierownika i był w 1920 r. ośrodkiem wielkiej akcji przeciwkrysususzowej tak dla Polski jak również dla całej zachodniej Europy. Dzięki pełnej poświęceniu pracy tego wydziału zdołano w bardzo krótkim czasie wyprodukować odpowiednią ilość surowicy przeciwkrysususzowej, co uchroniło Kraj przed posuwającą się falą tej groźnej zarazy.

Kierownictwo Wydziału Weterynaryjnego Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego objął dr Kazimierz Zagrodzki nieustrudzony, pełen energii i poświęcenia jego

organizator. W ramach Wydziału powstały pierwsze Działy i Zakłady, mianowicie:

- 1) Dział Badawczo-Naukowy (Kier. Dr A. Zagrodzki).
- 2) Dział Produkcji (Kier. Dr Zochowski).
- 3) Dział Rozpoznawczy (Kier. Dr E. Grycz) wraz z terenowymi Weterynaryjnymi Pracownikami Rozpoznawczymi.
- 4) Dział Pasożytniczy (Kier. Dr K. Obitz)
- 5) Zakład Chorób Ryb (Kier. Dr B. Kocylowski).
- 6) Zakład Chorób Pszczół (Kier. Dr H. Gołaszewski).

W tej postaci przetrwał Wydział okupację, w czasie której dzięki utrzymaniu go (jako tzw. Krajowy Zakład Weterynaryjny) wraz z całym PINGW, kontynuuje swą pracę zawsze z myślą przyjsia z pomocą polskiemu rolnikowi. O patriotycznej postawie pracowników świadczy fakt, że ofiarą prześladowania okupanta padło 15 pracowników Wydziału z kierownikiem Dr K. Zagrodzkim na czele. W czasie okupacji powstają: Zakład Chorób Drobiu, Zakład Chorób Bydła z pracownią sztucznego unasieniania (Kier. Dr A. Tekliński) oraz Zakład Anatomii Patologicznej (Kier. Dr T. Żuliński). W r. 1943 i 1944 okupant wywioził z pracowni Wydziału najcenniejszą aparaturę i bibliotekę, a ostateczną dewastację Wydziału dokonały działania wojenne w 1944 r. z powodu przyfrontowego (nad Wisłą) położenia Puław. Tak więc, gdy po wyzwoleniu Kraju przez Wojska Radzieckie i Polskie pracownicy wrócili z sześciomiesięcznej ewakuacji, laboratoria świeciły pustką i trzeba było rozpocząć urządzanie ich od podstaw. Dzięki jednak wydatnej pomocy Rządu Polski Ludowej oraz energii i poświęceniu całego personelu organizacja pracowników postępuje szybko. W tej sytuacji zastaje Wydział rok 1945, w którym inicjatywę wyodrębnienia Wydziału Weterynaryjnego z PINGW i przekształcenia go w samodzielny Instytut podejmują pracownicy Wydziału w osobach: kierownik Prof. Stefański, Dr Grycz, Prof. Parnas, Dr Wołoszyński, Prof. Żuliński. Po szczegółowym omówieniu tej sprawy na kilku zebraniach organizacyjnych zgłoszono odpowiedni wniosek na Radzie Naukowej PINGW a następnie do władz centralnych, które przychylnie ustosunkowały się do wniosku i jeszcze w 1945 r. powołały do życia w miejsce dawnego Wydziału Weterynaryjnego Państwowy Instytut Weterynaryjny i zatwierdziły jego statut. W ten sposób została zrealizowana myśl utworzenia naukowego ośrodka weterynaryjnego w Polsce. Myśl ta była śmiała, jeżeli uwzględni się, że nowoutworzony Instytut nie był spadkobiercą jakiegś dojrzałej placówki naukowej, ale istniał zaledwie zrab, który sta-

nowiło kilka wspomnianych Działów i Zakładów. Kierownictwo nowoutworzonej placówki objął Prof. dr W. Stefański, sprawując je oficjalnie do 30 czerwca 1945 r., faktycznie zaś do 30 września 1945 r.

W lipcu 1945 r. dyrektorem Instytutu został mianowany Dr W. Trojanowski, który przeniósł dyrekcję PIW do Warszawy, powierzając bezpośrednio kierownictwo Instytutem w Puławach początkowo Prof. dr Witoldowi Stefańskiemu, a od 1 października 1945 r. Prof. dr A. Trawińskiemu.

Pierwszy rok istnienia PIW był ciężki ze względu na znaczne trudności spowodowane

Prof. dr Tadeusz Żuliński
V-dyrektor dla spraw naukowych PIW

nieusystematyzowaniem się jeszcze wszystkich dziedzin życia społecznego, brakiem kadr naukowych, szczupłością pomieszczeń, niemożnością zaopatrzenia się w odpowiednią aparaturę itp. Pomimo to jednak, dzięki uznaniu przez władze centralne Polski Ludowej celowości istnienia i rozwoju oraz potrzeb PIW oraz ofiarnej pracy pierwszych kierowników i pomocniczych sił naukowych, Instytut przystępuje do realizacji zakreślonego statutem planu organizacyjnego. Tak więc w związku z uzyskanymi możliwościami lokalowymi powstają nowe placówki naukowe a dzięki otrzymaniu gospodarstw rolnych — ośrodki hodowlano-doświadczalne. W laboratoriach pojawiają się nowi pracownicy naukowci. W czasie tym w skład PIW wchodzi następujące placówki naukowe: w Puławach Wydział Produkcji (Kier. Prof. dr A. Trawiński, później Dr M. Wołoszyński), Wydział Higieny Mięsa, Mleka i Przetworów (Kier. Prof. dr A. Trawiński), Wydział Parazytologii (Kier. Prof. dr W. Stefański), Wydział Anatomii Patologicznej (Kier. Prof. dr T. Żuliński), Zakład Chorób Drobiu: (Kier. Dr A. Tekliński), Zakład Chorób Ryb (Kier. Dr Br. Kocyłowski), Wydział Rozpoznawczy (Kier. dr E. Grycz, przejściowo Prof. dr

A. Zakrzewski). W Bydgoszczy: Wydział Hodowli (Kier. Prof. dr T. Olbrycht, następnie Dr E. Domański), Zakład Chorób Ryb (Kier. Dr E. Grabda), Zakład Parazytologii (Kier. Dr E. Grabda), Zakład Anatomii Patologicznej (Kier. Dr J. Dziekoński), stacja Sztucznego Unasienniania (Kier. Dr L. Jaśkowski) oraz dwa ośrodki hodowlano-doświadczalne (Trzęsacz i Grabowo), W Gorzowie n/Wartą: Zakład Produkcji Surowic (Kier. Dr J. Chwałibóg), Zakład Szczepionek (Kier. Dr T. Kobusiewicz), Zakład Produkcji Preparatów Alergicznych (Kier. Dr J. Letki), Zakład Produkcji Leków Weterynaryjnych (Kier. Mgr W. Kirkor, później lek. wet. T. Żołnierczyk), Zakład Rozpoznawczy (Kier. lek. wet. B. Semków) oraz trzy ośrodki hodowlano-doświadczalne (Malyszyn, Gralów i Gorczyn), dziesięć Wojewódzkich Zakładów Higieny Weterynaryjnej: w Warszawie (Kier. Dr H. Szwejkowski), w Bydgoszczy (p.o. Kier. lek. wet. J. Dobijowa, później Dr H. Gołaszewski), w Białymstoku (Kier. Dr F. Nagórski), w Lublinie (Kier. Prof. dr J. Parnas), w Krakowie (Kier. Dr A. Ratomski), w Łodzi (Kier. Prof. dr J. Brill), w Poznaniu (Kier. Dr H. Gołaszewski, później lek. wet. K. Josek), w Sopocie (Kier. Dr Stryszak), w Stalinogrodzie (Kier. Dr J. Szaflarski), W Krakowie Zakład Chorób Ryb (Kier. Inż. lek. wet. T. Miączyński), W Opolu Zakład Chorób Ryb (Kier. Dr K. Marek). W międzyczasie zostaje przeniesiony z Puław do Bydgoszczy Wydział Rozpoznawczy, który powrócił do Puław w 1953 r.

Działalność organizacyjna i naukowa tego pierwszego okresu istnienia PIW została przedstawiona na pierwszym posiedzeniu Rady Naukowej, która odbyła się w listopadzie 1946 r. w Gorzowie.

W okresie tym daje się zauważyć przede wszystkim pewna płynność kadr spowodowana brakiem stabilizacji życia innych placówek naukowych, szczególnie Wydziałów Weterynaryjnych Uniwersyteckich, tym niemniej Instytut zatrudnia w tym czasie 70 pracowników naukowych. Działalność naukowa jest jeszcze słaba. Wprawdzie ukazuje się drukiem 72 publikacji, jednak olbrzymia ich większość to prace referatowe, o charakterze społecznym i kazuistycznym, a nieliczne prace naukowo-badawcze są oparte na badaniach dawnych (poza Instytutem, w czasie okupacji itd.). Przyczyn tego zjawiska należy dopatrywać się przede wszystkim w małych możliwościach pracy naukowej w organizujących się i słabo wyposażonych pracowniach oraz w położeniu zasadniczego nacisku w pracy Instytutu na produkcję biopreparatów i prace usługowe.

Od 1 stycznia 1947 r. dyrektorem PIW zostaje mianowany Prof. dr A. Trawiński, zastępcą Dr M. Wołoszyński. Równocześnie Dyrekcja PIW zostaje przeniesiona do Puław, w Warszawie zaś pozostaje administracyjna ekspozytura dyrekcji. Jednym z głównych zadań jakie postawił

przed sobą Prof. Trawiński było ożywienie pracy naukowej, wyposażenie zdekompletowanej biblioteki (pozostało 470 książek), wzmożenie produkcji biopreparatów weterynaryjnych, których brak dawał się odczuwać w terenie oraz wykończenie nowoczesnych budynków, wybudowanych w 1939 r. dzięki staraniom ówczesnego kierownika Wydziału Dr K. Zagrodzkiego.

Jeżeli uwzględnimy, że dotychczasowe pomieszczenia Instytutu były bardzo szczupłe i prymitywne w nieprzystosowanym pod żadnym względem do badań naukowych parterowym budynku na terenie „Osady Pałacowej“, na szczególniejszą wzmiankę zasługuje fakt, że dzięki niezmordowanym staraniom Dyrekcji, głównie zaś prof. Trawińskiego i ówczesnego kierownika gospodarczego F. Gajdzińskiego, prace zostały ukończone w 1950 r. a laboratoria PIW przeniesione do pięknych, pojemnych i celowo urządzonych lokali. O ożywieniu się życia naukowego świadczy fakt, że wedle sprawozdania z działalności PIW za rok 1947 ukazało się drukiem ponad 60 publikacji, z których wiele jest cennymi pracami naukowymi. Prof. Trawiński pozostaje na stanowisku dyrektora do 1950 r., przechodząc następnie na stanowisko dyrektora naukowego; dyrektorem naczelnym i administracyjnym zostaje mianowany Dr L. Wigocki a zastępstwo w Puławach sprawuje Dr H. Janowski. Po tym najcięższym okresie organizacyjnym życie PIW zaczyna się stabilizować, jednak ciągle jeszcze większość sił naukowych oraz inwestycji pochłania produkcja, co niekorzystnie odbija się na pracy naukowej, która ma charakter dorywczy, często przypadkowy, nie planowy, co oczywiście sprzeciwia się zasadniczemu wytycznym planowego działania we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego i naukowego Kraju w ramach planu 6-letniego. Zmusza to PIW do zmiany stylu pracy oraz do nakreślenia planu, który przewidywałby rozwiązanie istotnych i węzłowych zagadnień, ważnych dla hodowli i rolnictwa. Wobec nie istnienia jeszcze komórki planowania, wylania się konieczność powołania do życia sekretariatu naukowego, który pokierowałby tymi sprawami. Kierownictwo sekretariatu powierzono prof. dr T. Zulińskiemu. Określona zostaje wówczas problematyka naukowa PIW, która w uwzględnieniu możliwości pracy naukowej obejmuje 7 zasadniczych problemów: A Rozpoznawanie zakaźnych i pasożytniczych chorób zwierzęcych; B Leczenie i zapobieganie chorobom zakaźnym i inwazyjnym zwierząt; C Nasiłenie poszczególnych chorób zakaźnych i pasożytniczych w kraju; D Żywnienie oraz przemiana materii; E Środowisko a choroby zwierząt; F Higiena mięsa i środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego; G Fizjologia i patologia rozrodu.

W obrębie każdego problemu zostały określone poszczególne węzłowe zagadnienia uwzględniające w końcu szczegółowe tematy. Początki zostały zrobione, jednak brak doświadczenia i niedostateczne zrozumienie istoty planowania w pra-

cy naukowej jest przyczyną licznych niedociągnięć i wielokrotnie nierealnego planowania.

W czasie tym przeżywa PIW drugi ważny moment, mianowicie w 1952 r. następuje oddzielenie Zakładów Produkcyjnych, które łączą się w nową instytucję pod nazwą Państwowe Zakłady Przemysłu Bioweterynaryjnego „Biowet“. Od tego czasu PIW przyjmuje zupełnie nowe oblicze jako placówka czysto badawczo-naukowa. Następuje podział osobowy, lokalowy i inwentarza. Wielu pracowników naukowych musi przejść do „Biowetu“, kurczy się przestrzeń życiowa PIW, gdyż do użytku nowej instytucji zostaje oddany

Gmach główny Państwowego Instytutu Weterynaryjnego

w Puławach jeden blok, szereg budynków gospodarczych, wszystkie budynki stacji przeciwpomorowej „Michałówka“, wszystkie budynki w Drwałowie i większość w Gorzowie.

Ten sześciolletni okres życia PIW charakteryzuje się w ogólnym ujęciu specyficzną działalnością. Pomijając pewne trudności, zwłaszcza w pierwszych latach jak lokalowe, kadrowe i uposażenia, które uniemożliwiają pełną pracę naukową, stanęły w okresie tym przed nową placówką naukową poważne zadania ochrony i zabezpieczenia pogłowia oraz podniesienia hodowli zwierząt gospodarskich w uwzględnieniu stale zwiększających się potrzeb, wynikających z przebudowy gospodarczej państwa oraz z Planu 6-letniego. Stąd też PIW nakreślił sobie trzy zasadnicze kierunki działalności: 1) produkcja biopreparatów i leków weterynaryjnych, 2) usługowe prace rozpoznawcze dla terenu, 3) praca naukowo-badawcza. Okoliczności zmuszały PIW do położenia największego nacisku na dwa pierwsze zadania, kiedy węzłowym zagadnieniem w ogólnej gospodarce państwowej było zabezpieczenie znacznie uszczuplonego w czasie okupacji pogłowia zwierzęcego i jak najszybsze zlikwidowanie dziesiątkujących je chorób zaraźliwych. Znalazło to swój wyraz nie tylko w uczestnictwie pracowników PIW w licznych konferencjach urządzanych z inicjatywy Ministerstwa Rolnictwa względnie ówczesnego Departamentu Weterynarii oraz w konsultacjach w związku z opracowaniem odpowiednich instrukcji, ale przede wszystkim w wzmożonej produkcji biopreparatów, jak surowicy przeciwwściekliznowej i przeciwpomorowej, szczepionki przeciw wściekliznie, szcze-

pionki przeciw pomorowi drobiu, szczepionki przeciw ronieniu zakaźnemu bydła oraz preparatów alergicznych, jak malleina i tuberkulina. Należy podkreślić, że PIW nie ogranicza się tylko do produkcji tych biopreparatów w oparciu o ustalone recepty, lecz szuka nowych, lepszych i przeprowadza liczne doświadczenia, które w efekcie pozwalają wprowadzić w teren takie biopreparaty jak surowicę przeciwróżycową, szczepionkę Stauba, indyjską szczepionkę przeciw pomorowi kur, antygen choroby stadniczej oraz udoskonala metodykę produkcji. Pracę w tej dziedzinie uwieńczoną stałym wzrostem produkcji ilustruje zestawienie: 1946 r. — 3,888,436 ccm, 1948 r. — 49,001,399 ccm, 1950 r. — 67,774,485 ccm biopreparatów.

we Wrocławiu, natomiast zostają zlikwidowane w Radomiu i w Sopotach.

Zbiorowy udział PIW w życiu społecznym znajduje w tym czasie swój wyraz w naradach roboczych, które urządza w porozumieniu z Powiatową Radą Narodową z rolnikami powiatu puławskiego. Na zebraniach tych szeroko są dyskutowane zasadnicze zagadnienia dotyczące lecznictwa i chowu zwierząt oraz zwalczania zaraźliwych chorób zwierzęcych.

Poza tym życiem zewnętrznym posiada PIW też bogate życie wewnętrzne, które ujawnia się w pracy naukowej, samoszkoleniu i szkoleniu nowych kadr. Tak więc mimo nawału pracy produkcyjnej i usługowej, w której biorą udział wszystkie pracownice naukowe, wykonuje się również

Usługowe badania rozpoznawcze

L. p.	Rodzaj pracy	1945—46	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953
1	Badania bakteriologiczne	7.755	18.731	32.263	53.766	73.312	85.827	161.701	144.061
2	„ serologiczne	92.201	219.216	258.967	315.284	551.587	868.772	1.472.213	1.638.627
3	„ parazytologiczne	—	462	5.810	22.753	39.538	33.981	70.289	96.961
4	„ histopatologiczne	—	297	200	342	352	700	2.329	2.656
5	„ ryb	—	1.605	1.928	3.000	3.410	6.000	8.650	ryb 9.840 badań 66.871
6	„ pszczoł	220	2.307	3.525	10.320	12.070	20.000	36.336	36.201
7	Sekcje zw.	—	280	208	473	406	362	17.272	30.345
8	Inne	—	—	—	—	—	—	1.732	15.271
O g ó ł e m		100.176	242.898	302.901	405.958	680.455	1.015.742	1.770.502	2.040.768

Nie mniejsze znaczenie mają prace usługowe, które wykonuje PIW łącznie z podległymi mu terenowymi placówkami, tj. Wojewódzkimi Zakładami Higieny Weterynaryjnej. Prace te polegają na rozpoznawaniu zaraźliwych i pasożytniczych chorób zwierząt i przekazywaniu wyników terenowej służbie weterynaryjnej, mogącej na tej podstawie przystąpić do właściwego ich zwalczania, jak również na bezpośredniej pomocy w leczeniu niektórych schorzeń. Wystarczy wspomnieć, że Wydział Parazytologii i Chorób Inwazyjnych dokonał w roku 1945/46 1616 zabiegów odświeżbiania koni, stosując udoskonaloną przez prof. Stefańskiego komorę gazową. Prace usługowe wskazują na coraz ściślejszy kontakt PIW z terenem tj. głównie z gospodarstwami i instytucjami państwowymi oraz spółdzielniami produkcyjnymi, które doceniając znaczenie tych usług, korzystają z nich w coraz to większym zakresie. Potrzeby terenu oraz niewątpliwe korzyści, jakie z tych prac usługowych wynikały, skłaniają do tworzenia nowych placówek terenowych PIW względnie do zmiany siedziby ich, ściślejszego rozgraniczenia zasięgu ich działania, zwiększenia personelu itd. Tak więc powstają nowe Wojewódzkie Zakłady Higieny Weterynaryjnej w Gdańsku, w Gorzowie, w Opolu,

prace badawczo-naukowe. Istnieje w tym czasie wiele poważnych zagadnień, łączących się bezpośrednio z gospodarką narodową. Zostają więc rozpracowane różnorodne tematy będące niewątpliwie istotnym wkładem do polskiej nauki weterynaryjnej (wyszczególnione w spisie publikacji).

W ramach szkolenia urządza się regularnie posiedzenia naukowe na których prelegenci z poszczególnych Zakładów informują ogół pracowników o najnowszych zdobyczach naukowych oraz o swoich osiągnięciach, a młode kadry naukowe próbują swych sił na wystąpieniach publicznych. Nadto w okresie tym kilku pracowników PIW wyjeżdża za granicę (Prof. Trawiński, Prof. Parnas, Prof. Żuliński, Dr Szaflarski Dr Nawrocki, Dr Kobusiewicz).

Jak już zaznaczono, pracę naukową hamował znacznie brak wyszkolonych kadr naukowych. Pięcioletni okres okupacji, który uniemożliwił szkolenie się naszej młodzieży, znaczne straty w dawnych kadrach naukowych w następstwie wyrafinowanej likwidacji polskiej inteligencji przez okupanta, w końcu konieczność „dwojenia“ i „trojenia“ się pozostałych naukowców celem równoczesnego obsłużenia innych placówek naukowych, głównie Wydziałów Weterynaryjnych,

powoduje przeciążenie pracowników naukowych i uniemożliwia obsadzenie wakujących stanowisk, a tym samym uruchomienie przewidzianych planem organizacyjnym zakładów. Pracownie często świecą pustką. Jednak powoli, z roku na rok zaczynają się zapelniać nowymi pracownikami, których należy szkolić. Tymczasem tempo życia odbudowującego się Kraju oraz narastające w związku z tym z dnia na dzień potrzeby zmuszają do szybkiego działania. Istniejący specjaliści nie szczędzą sił, aby przez intensywne szkolenie wypełnić luki w kadrach naukowych. Oczywiście, że ten kilkuletni zaledwie okres startu PIW nie obfituje w jakieś rewelacyjne osiągnięcia naukowe, tym niemniej dalsze lata wykazują, że nie był on zmarnowany. Już w tym okresie cały szereg pracowników zdobywa stopień naukowy doktora i z roku na rok pojawiają się w piśmiennictwie weterynaryjnym nowe nazwiska systematycznie szkolonych kadr naukowych.

Pracownia liofilizacyjna PIW w Puławach

Począwszy od 1952 r. stosunki zmieniają się radykalnie. Już oddzielenie produkcji od PIW wpływa w sposób zasadniczy na zmianę charakteru Instytutu, przy czym wielu naukowców obciążonych dotychczas zagadnieniami produkcyjnymi poświęca się obecnie wyłącznie pracy naukowej. Zgodnie z 6-letnim Narodowym Planem Gospodarczym do planowanej pracy zostaje wciągnięta również nauka. Na licznych zebraniach roboczych, z których najważniejszą była narada w dniu 30. VI. 1952 r. na której nie tylko zostaje poddana krytycznej ocenie dotychczasowa działalność PIW ale przede wszystkim zostają określone w oparciu o postanowienia VII Plenum Partii zasadnicze wytyczne pracy badawczo-naukowej PIW uwzględniające węzłowe zagadnienia dla gospodarki narodowej, w rozwiązaniu których nie może brakować nauki weterynaryjnej. W oparciu o wnioski i tezy tej narady ustalono tematykę naukową. Celem prowadzenia całokształtu prac związanych z planowaniem naukowym oraz sprawozdawczością zostaje powo-

łany do życia Dział Planowania Naukowego i Dokumentacji (Kier. lek. wet. W. Radomiński), podlegający V-dyrektorowi dla spraw naukowych.

W 1953 r. Dyrektorem PIW zostaje mianowany Dr S. Krauss. Ze stanowiska V-dyrektora naukowego odchodzi Prof. dr A. Trawiński spowodowany przeciążeniem pracą społeczną (Poseł na Sejm P.R.L.) i uniwersytecką (Dziekan Wydziału Weterynaryjnego UMCS), a na jego miejsce zostaje mianowany Prof. dr T. Zuliński, nominację zaś V-dyrektora dla spraw administracyjnych, które to stanowisko objął przejściowo Dr L. Wigocki, otrzymuje były główny administrator PIW Mikołaj Geletucha.

Stabilizacja życia organizacyjnego, jak również realne planowanie wpływa korzystnie na dalszy rozwój PIW i widoczną prężność w pracy naukowej. Do takich poważnych osiągnięć należy zaliczyć stworzenie w 1953 r. ośrodka badań nad pryszczycą w Zduńskiej Woli k. Łodzi (Kier. Dr T. Kobusiewicz) oraz ośrodka badań nad zarazą cieszyńską w Gumnej na Śląsku (Kier. Dr J. Szaflarski, obecnie lek. wet. Z. Larski), następnie WZHW w Słupsku (Kier. Dr S. Meuszyński) i w Szczecinie (Kier. Dr H. Gołaszewski), rozbudowa WZHW w Oliwie. W Puławach i we Wrocławiu powstają nowe działy i zakłady: Dział Mikrobiologii (kier. Doc. dr A. Chodkowski), Zakład Chorób Bydła (kier. dr F. Anczykowski), Zakład Chorób Świń (kier. dr H. Janowski), Zakład Wirusologii (kier. lek. wet. L. Zebrowski); we Wrocławiu: Zakład badań nad leptospirozą (kier. doc. dr J. Zwierz), Zakład Chorób Drobiu (kier. dr K. Marek), Zakład Chorób Ryb (kier. dr A. Chodyniecki). W orbitę prac PIW zostają wciągnięci naukowcy z innych ośrodków i placówek naukowych (Warszawa, Wrocław, Lublin), rozpoczyna się systematyczne szkolenie kadr naukowych tak we własnych zakładach, jak również w innych placówkach naukowych. W ten sposób szkoleni są przede wszystkim mikrobiolodzy, następnie parazytologzy i specjaliści w zakresie chorób drobiu dla każdego WZHW. Należy z uznaniem podkreślić współpracę w tym zakresie Prof. Prof. Aleksandrowicza (Kraków), Legeżyńskiego (Białystok), Meissla (Warszawa), Mozolowskiego (Gdańsk), Morzyckiego (Gdańsk), Doc. Zwierza (Wrocław). Nadto kilku pracowników wyjeżdża za granicę: Dr Kobusiewicz, Dyr. Krauss, Dr Szaflarski, Prof. Trawiński, Dr Nawrocki, Dr Lorkiewicz, Dr Grycz.

Osiągnięcia naukowe PIW stają się coraz efektywniejsze, a plan naukowy został w 1953 r. w 98% zrealizowany. O rzeczowym i realnym planowaniu naukowym, które pozostaje w ścisłym związku z wytycznymi i tezami IX Plenum KC PZPR jako również II Zjazdu Partii świadczy fakt akceptacji bez zastrzeżeń planu naukowego na rok 1954. Tematyka naukowa PIW uwzględnia w szerokim zakresie walkę z nieplodnością bydła oraz zaraźliwymi i pasożytniczymi choro-

bami zwierząt gospodarskich. W międzyczasie oddaje PIW terenowi 12 instrukcji w oparciu o prace wykonane w 1953 r. oraz przewiduje oddanie w 1954 r. 13 instrukcji. Należy zaznaczyć, że poza pracami planowanymi wykonuje się cały szereg prac pozaplanowych, dla których tematyka wyłoniła się w czasie pracy, albo pozostaje w związku z bieżącymi aktualnymi zagadnieniami lub szczegółowymi zamiłowaniami poszczególnych naukowców. Należy zaznaczyć, że w 1953 r. został rozszerzony na wszystkie biopreparaty produkowane przez PZPB obowiązek kontroli przez PIW, co w znacznym stopniu absorbuje czas sił naukowych i zmusza PIW do zorganizowania nowego zakładu i wyszkolenia odpowiedniej kadry specjalistów. W końcu o osiągnięciach naukowych PIW świadczą nagrody, jakie uzyskało szereg pracowników: Prof. Stefański II Nagroda Państwowa, Dr Grycz, Dr Domański, Dr Chodkowski, Dr Jaśkowski, Dr Kirkor, Dr A. Tekliński, Dr Majdan, Prof. Stefański i lek. wet. Wertejuk nagrody Ministerstwa Roln.

Wykonanie planu naukowego w 1953 r. przedstawia się następująco: w planie były 82 tematy, z czego skreślono 7 tematów. Przewidywano zakończyć w roku sprawozdawczym 22 tematy, a zakończono 26 tematów. Pozostałe tematy weszły do planu w roku 1954. Ponadplanowo zrealizowano 51 tematów, z czego zakończono 29.

Plan naukowy w roku 1954 przedstawia się następująco: W planie znajduje się 86 tematów w tym

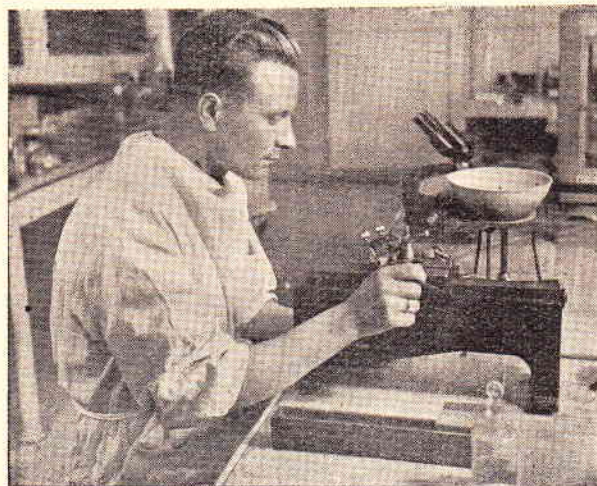
z problemu	A —	32	tematy
„	B —	34	„
„	C —	3	„
„	D —	3	„
„	E —	5	„
„	F —	2	„
„	G —	7	„

Razem — 86 tematów.

Pewną syntezą pracy naukowej są podręczniki opracowane przez pracowników PIW z parazytologii, anatomii patologicznej, chorób drobiu, chorób pszczoł i owiec, które oddają duże usługi tak weterynaryjnej służbie terenowej jak i kształcącej się młodzieży.

Poważną pomoc naukową stanowi biblioteka PIW (kier. mgr. Z. Derecka), której szafy i półki z dnia na dzień wypełniają się nowymi książkami; liczy ona obecnie 4628 pozycji. Nadto biblioteka wykorzystuje wszelkie możliwości, aby zaopatrzyć się w jak największą ilość czasopism; obecnie prenumeruje się 31 czasopism krajowych i 91 zagranicznych, w tym 30 z ZSRR. Biorąc pod uwagę trudności w prenumerowaniu kilku egzemplarzy tego samego czasopisma, co ze względu na liczne pozamiejscowe placówki jest konieczne, biblioteka wysyła żądane czasopisma, a nadto wszystkim placówkom zostaje wysyłany ukazujący się co kwartał Biuletyn Bibliograficzny (pod redakcją Prof. dr T. Zulińskiego) obejmu-

jący streszczenia najważniejszych prac z poszczególnych czasopism. W końcu do poważnych prac biblioteki należy dokumentacja prac naukowych, których analizy dokonują niemal wszyscy pracownicy PIW. Staranie się PIW o wydawanie własnego czasopisma dokumentarnego zostało urzeczywistnione w wydawnictwie Centralnego Instytutu Rolniczego pod postacią Roczników Nauk Rolniczych Seria E. Weterynaria. Ponadto do usprawnienia prac organizacyjnych oraz

Pracownia histopatologiczna PIW
sporządzanie preparatów histopatologicznych

naukowych przyczyniło się znacznie wprowadzenie współzawodnictwa pracy.

Poza pracą naukową prowadzi PIW również ożywioną akcję społeczną, popularyzacyjną oraz kulturalno-oświatową. I tak pod bezpośrednią opieką PIW pozostają:

P.I.W. Puławy	Wola Przybysławska Buchalowice Łany Piotrawin Kamień Łukawka
W.Z.H.W. Białystok	PGR — Zespół Ignatki
„ Lublin	Rol. Zespół Spółdz. Elizówka, pow. Lubartów
Zakł. Chor. Mł. Zw. Lublin	PGR Michałów woj. lub.
W.Z.H.W. — Kraków	Rol. Spółdz. Wytwórcza — Koźnica
„ — Opole	spółdz. prod. „Wyzwoleniec” Zieleniec, gm. Pokój
„ — Poznań	kol. zesp. spółdz. Sady
„ — Słupsk	RZS Strzelinko
„ — Stalinoigród	Ferma futerkowa Żwaka spółdz. prod. Mokre ferma futerkowa Gotartowice
Zakł. Chorób Ryb Kraków	spółdz. prod. Donkowice
Prac. do bad. nad leptospirozą Wrocław	PGR — ferma lisów — Lubichów
Zakł. Chor. Ryb Wrocław	Zespół Rybacki Milicz

Zakł. Chor. Drobiu Wrocław	Ferma drobiu PGR Wielowieś, p. Syców spółdz. prod. Wilczków CZR — Łazanów
W.Z.H.W. — Bydgoszcz	RZS „Zwycięstwo” w Starym Dworze
Dział Hodowli i Hig. Bydgoszcz	Zakł. Dośw. Poraj, pow. Lębork I.U.N.G. PGR Nietuszkowo, pow. Chodzież spółdz. prod. Wierzbica spółdz. prod. w Andrzejowie

Praca popularyzacyjna przejawia się przez publikowanie artykułów i pogadek popularnych za pomocą radia i prasy. Ogólnie opracowano 199 pozycji, z tego opublikowano 174. Węzłowe zagadnienia są publikowane przez radio i prasę centralną, inne przez radiowęzły i prasę rejonową. Ostatnio ożywiła się również znacznie akcja sekcji kulturalno-oświatowej (kier. z. prof. dr E. Żarnowski) urządzająca udane imprezy artystyczne.

Nie pełnym byłoby obraz życia PIW, gdyby nie uwzględniło się ciągle jeszcze istniejących dużych trudności mieszkaniowych, które w poważnym stopniu hamują dalszy rozwój Instytutu z powodu niemożności angażowania nowych sił naukowych a tym samym uruchomienia przewidzianych w planie organizacyjnym koniecznych do kompleksowych badań naukowych pracowni jak np. Zakładu Biochemii, Farmakoterapii itd.

Ten krótki rys historyczny PIW w okresie dziesięciolecia Polski Ludowej, uzupełniony podanym poniżej spisem publikacji w porządku chronologicznym, nie obfituje wprawdzie w żadne rewelacyjne momenty lub w jakieś nadzwyczajne osiągnięcia naukowe lecz przedstawia codzienny trud ludzi, którzy pragną do wielkiego dzieła utrwalenia ustroju ludowego i stworzenia nowego, lepszego życia dołożyć także swoją cegiełkę w zakresie, jaki im przypadł w udziale. Te skromne organizacyjne i naukowe osiągnięcia naszej placówki świadczą o stałym jej rozwoju i pozwalają oczekiwać dalszych i większych sukcesów w pracy tej instytucji, tak ważnej dla życia gospodarczego kraju.

WYKAZ

publikacji ogłoszonych drukiem przez pracowników Państwowego Instytutu Weterynaryjnego w latach od 1945—1954 roku

(Ogólna liczba 531 publikacji *)

Rok 1945

W. Stefański — Komora gazowa typu Puławy, Med. Wet. E. Żarnowski — W sprawie pasożytniczego krwawienia skóry, Med. Wet. W. Stefański — W sprawie odkażania stajni, wybiegów i przedmiotów stykających się z świerzbowatymi końmi. Działanie czynników chemicznych na świerzbowce in vitro, Med. Wet. W. Stefański — Kilka słów o pozornym wyleczeniu świerzbu u jednokopytnych, Med. Wet. W. Stefański — Nafta jako środek leczniczy przy świerzbie koni, Med. Wet.

A. Sołtys — Gospodarcze i chorobotwórcze znaczenie muchówek kłujących i walka z nimi, Med. Wet. nr 6. i nr 7. A. Czarnowski — Studia nad epizootą pryszczycy w Polsce w 1938/39. Znaczenie reakcji wiązania dopełniacza, Med. Wet. E. Mikulшек, A. Ratomski — Badania serologiczne przy paratyfusowym ronieniu klaczy, Med. Wet. T. Żuliński — Studia anatomopatologiczne nad zakaźnym zapaleniem mózgu u koni i królików, Med. Wet. T. Żuliński — Zatrucie świń życicą odurzającą (*Lolium temulentum*), Med. Wet.

Rok 1946

W. Stefański, E. Żarnowski, A. Sołtys — Zarys parazytologicznych metod rozpoznawczych (wydanie I i II), Wet. Spół. Wydawn. Lublin — Warszawa). E. Żarnowski — Przyczynek do zwalczania robaczycy jelitowej koni spowodowanej przez nicienie z rodziny Strongylidae i glisty *Parascaris equorum*, Med. Wet. E. Żarnowski — Uwagi na temat stosowania czterochłorku węgla, Med. Wet. nr 11. W. Stefański, E. Żarnowski, A. Sołtys — Zarys parazytologicznych metod rozpoznawczych, WSW Lublin — Warszawa. B. Kocyłowski — Studia nad posocznicą karpi, Med. Wet. B. Kocyłowski — Doświadczenia w dziedzinie chorób ryb, Med. Wet. A. Stryszak — Zadania lekarzy weterynaryjnych w związku z kontrolą artykułów spożywczych pochodzenia zwierzęcego, Med. Wet. S. Czarnowski — Przyczyna zapalenia płuc u koni dostarczanych z UNRRA, Med. Wet. A. Stryszak — Rola lekarzy weterynaryjnych w współczesnej hodowli, Med. Wet. M. Szkudliński — Bezbolesne zgładzanie zwierząt, Med. Wet. E. Mikulшек, A. Ratomski — Badania doświadczalne nad budową zmiennych form laseczki węgla, Med. Wet. E. Mikulшек, A. Ratomski — Z badań nad budową antygenową pałeczek grupy *Salmonella*, Med. Wet. E. Mikulшек, A. Ratomski — Dalsze badania nad budową antygenową pałeczek z grupy *salmonella*. — Wpływ metody otrzymania na własności frakcji węglowodanowych, Med. Dośw. T. Łosiński — Studia nad nosicielami hemofilnej pałeczki Pfeiffera u świń — *Annales U.M.C.S.*, Lublin — Vol. I. Sectio D, str. 311—333. J. Szailarski — Kombinowane zakażenie świni włoskowcami i bąblowcami, Med. Wet. III. J. Szailarski — Zakażenie człowieka włoskowcem różowy, Med. Wet. J. Szailarski — Przyczynek do serologicznego rozpoznawania motylicy owczej, Med. Wet. J. Szailarski — Pierwszy rok pracy WZHW w Katowicach, Med. Wet. J. Szailarski, K. Węglarz — Kombinowane zatrucie karbidem i fosforiakiem u świń, Med. Wet. J. Szailarski — Przypadek elephantiasis u konia, Med. Wet. J. Szailarski — Przypadek zatrucia czterochłorkiem węgla u koni (CCl₄), Med. Wet. XI. 1946. J. Chwalibóg — Zakaźne choroby drobiu w powiecie radomskim w latach 1942—1944, Med. Wet. J. Chwalibóg — Obserwacje nad wynikami szczepień ochronnych przeciw zakaźnym chorobom drobiu, Med. Wet. J. Chwalibóg — Zakażenia dwóinkowe cieląt, Med. Wet. L. Jaśkowski — Sztuczne unasienianie jako zagadnienie aktualne w powojennej Polsce, Med. Wet. L. Jaśkowski — Unasienianie zwierząt. Nowa metoda hodow., Kłosy. L. Jaśkowski — Unasienianie zwierząt w walce z chorobami zakaźnymi i nieplodnością, Kłosy. E. Grycz — Bakteriologia i systematyka *Salmonelli* Med. Wet. E. Domański — Intoksykacyjne zapalenie mózgu u owiec na tle pokarmowym, Med. Wet. E. Domański — Wpływ dziedziczności, żywienia i utrzymania na odporność zwierząt domowych, Med. Wet. T. Żuliński — Wartość badań zwoju węzłowego nerwu błędnego przy rozpoznawaniu wścieklizny, Med. Wet. T. Żuliński — Perlaki w mózgu konia przyczyną wartogłowienia, Med. Wet. T. Żuliński — Istota i znaczenie układu siateczkowo-śródbłonkowego z uwzględnieniem własnych spostrzeżeń, Med. Wet. T. Żuliński — Zatrucie świń solą kuchenną, Med. Wet.

Rok 1947

W. Stefański — Anoreksja powodowana u świń przez pasożytnicze nicienie *Strongyloides suis* i jej leczenie, Med. Wet. W. Stefański — Materiały w sprawie pro-

*) Wykaz niniejszy obejmuje 86 publikacji, wymienionych także w spisie Wydziałów Weterynaryjnych U.M.C.S. i S.G.G.W., wykonanych przez pracowników powyższych Wydziałów i P.I.W.

dukcji antygeny do odczynu Bordet-Gengou na zarazę stadniczą, Med. Wet. E. Żarnowski — Znaczenie higieny stajni i pastwiska w zwalczaniu nobaczycy jelitowej koni, Med. Wet. E. Żarnowski — Przyczyny zmnętnienia rogówki oczu u koni poddanych gazowaniu dwutlenkiem siarki, Med. Wet. A. Sołtys — Przyczynę do badań robaków pasożytniczych psów pow. puławskiego, Med. Wet. A. Sołtys — Przyczynę do poznania robaków psów powiatu puławskiego, Med. Wet. H. J. Nowski — Odczyn Biernackiego u koni hyperimmunizowanych włoskowcem różycy, Med. Wet. B. Kocyłowski — Przyczynę do selekcji karpia, Przegląd Rybacki. S. Kirkor — Nosema apis — zmora naszych psiek, Pszczel. Współ. S. Kirkor — W 60 rocznicę urodzin Prof. Ottona Morgenthalera, Pszczel. Współ. S. Kirkor — Uwaga pszczelarze DDT w użyciu, Pszczel. Współ. S. Kirkor — Walka z chorobami pszczół przybiera charakter międzynarodowy, Pszczel. Współ. S. Kirkor — Porównawcze zestawienie chorób pszczół w Polsce i we Francji, Pasieka Nr 3—4. S. Kirkor — Zastosowanie sulfamidów przy leczeniu zgnilca złośliwego pszczół, Med. Wet. S. Kirkor — Czy stosować sulfamidy przy zgnilcu, Pasieka, T. Kobusiewicz — Specyficzne leczenie anatoksyną schorzeń spowodowanych przez gronkowce, Med. Wet. T. Kobusiewicz — Istota szczepień przeciw tężcowych ludzi i zwierząt anatoksyną tężcową, Med. Wet. T. Kobusiewicz — Szczepionka p-różycy świń wg Stauba, Med. Wet. A. Stryszak — Studia epizootologiczne nad gruźlicą bydła w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem próby tuberkulinowej śródskórnej, Med. Wet. A. Ratomski — Statystyka pomoru kur w WZHW Kraków, Med. Wet. J. Szafarski — Zatrucie fosforem cynku u zwierząt domowych, Med. Wet. J. Szafarski — Przyczynę do zatrucia siarczanem miedzi u drobiu, Med. Wet. J. Szafarski — Wykorzystanie w medycynie weterynaryjnej pozostałości sprzętu wojennego, Med. Wet. A. Kamińska — Studia nad nosicielstwem włoskowców różycy u świń zdrowych. Dysertacja doktorska, Lublin. J. Szafarski, T. Żuliński — Sprawozdanie z międzynarodowego kursu F.A.O.—O.N.Z. Weybridge (Anglia), Med. Wet. J. Szafarski — Wystawa w Katowicach, Med. Wet. L. Ugorski — Opieka weterynaryjna nad hodowlą zwierząt futerkowych, Med. Wet. J. Ugorski — Przyczynę do zatrucia czterochłorkiem węgla u lisów srebrzystych, Med. Wet. L. Ugorski — W sprawie przyczynku do zatrucia Cl₄ u lisów srebrzystych, Med. Wet. L. Ugorski — Krystalizacja węgla, Med. Wet. J. Dziekoński — Badania nad ogniskami pasożytniczymi w węzłach chłonnych bydła, Med. Wet. J. Chwalibóg — Nowa szczepionka „Delbetowet” część I, Med. Wet. E. Domański — Reakcja wiązania dopełniacza przy zarazie stadniczej, Med. Wet. T. Żuliński — Obecny stan badań nad pomorem kur w Polsce, Med. Wet. T. Żuliński — Etat actuel des recherches sur la peste aviaire en Pologne (Office Intern. d. Epizoot. 1947). T. Żuliński — Sprawozdanie z kursu międzynarodowego FAO ONZ w Weybridge (Londyn), Med. Wet. J. Zadura — Istota i znaczenie produkcji szczepionek przeciw zaraźliwym chorobom zwierzęcym, (G.U.S.). J. Zadura — Przyczynę do tzw. choroby gryczanej (fagopyrismus) u świń, Med. Wet.

R o k 1948.

W. Stefański — Zagadnienie parazytologii w Polsce powojennej, Lekarski Instyt. Nauk Wydawn. W. Stefański — Walka z gzem bydlęcym (*Hypoderma* sp.) w Polsce, Med. Wet. W. Stefański — Zadania parazytologii polskiej w zwalczaniu chorób inwazyjnych zwierząt domowych, Med. Wet. W. Stefański — Zaraza stadnicza (Dourine) w Polsce w latach 1944—1948, W. I. W. Lublin, H. Janowski — Uwagi na marginesie produkcji surowicy p-różycowej, Med. Wet. H. Janowski — Nowy niejadliwy szczep włoskowca różycy wysobniony w PIW, Annales U.M.C.S. H. Janowski — Nowe wytyczne w walce z różycą świń, Med. Wet. L. Żebrowski — Przyczynę do wirusowego zapalenia

mózgu u małą, Med. Wet. B. Kocyłowski — Spostrzeżenia dokonane przy produkcji szczepionki przeciwko pomorowi kur, Med. Wet. L. Jaśkowski, L. Wałkowski — Badania nad rozprzestrzenieniem gruźlicy i ronienia zakaźnego u bydła chłopskiego, Med. Wet. L. Jaśkowski — Doświadczenia nad leczeniem świerzbów owiec przy pomocy SO₂, Med. Wet. L. Jaśkowski — Sztuczne unasiennienie w walce z bezpłodnością, Przegląd Hod. S. Kirkor — Choroba zarodnikowa (nosema apis Zander) i próby jej leczenia. Rozprawa habilitacyjna. S. Kirkor — Les maladies des abeilles en Pologne. La Revue Francaise d'apiculture. S. Kirkor — L'etat sanitaire des abeilles en Pologne en 1947. Office Intern. des Epizooties D. 40, S. Kirkor — Czy stosować sulfamidy przy zgnilcu, Med. Wet. S. Kirkor — Próba zastosowania Soluseptasiny przy zgnilcu łagodnym, Med. Wet. S. Kirkor — Stan epizootologiczny pszczelnictwa w 1947 r, Med. Wet. S. Kirkor — Po roku pracy. Pasieka. S. Kirkor — Choroba rozłoczowa — jej leczenie i zwalczanie. Pasieka. S. Kirkor — Przykład godny naśladowania, Pasieka. S. Kirkor — Zgnilec złośliwy i jego rozpowszechnienie w Polsce, Med. Wet. Steffen, Kobusiewicz — Niejadliwa kultura różycowa wg prof. Stauba, Med. Wet. A. Czarnowski — Przypadek urazowego złamania kości podudzia u konia, Med. Wet. A. Czarnowski — Znaczenie zwierząt dzikich w szerzeniu się wścieklizny ze szczególnym uwzględnieniem woj. gdańskiego, Med. Wet. A. Ratomski — Statystyka chorób młodzieży w WZHW — Kraków, Med. Wet. W. i Belański, J. Szafarski, J. Wiśniowski — Badania serologiczne nasienia buhajów na zakażenie pałeczką ronienia zakaźnego, Med. Wet. K. Marek — Zakaźny laryngotracheitis. kur, Med. Wet. T. Łosiński — Grypa prosiąt, Med. Wet. T. Łosiński — Zwierzę chore źródłem chorób człowieka, Przegl. Lekarski. T. Łosiński — Z badań nad pałeczką hemofilną Pfeiffera u świń, Med. Wet. Dośw. i Społ. J. Szafarski — Zatrucie pokarmowe ludzi po spożyciu wieprzowiny w Gołonogu, Med. Wet. J. Szafarski — Przyczynę do zatrucia saletrą u bydła, Med. Wet. J. Nawrocki — Przemysł Farmaceutyczny zagranicą, Med. Wet. W. Bielański, J. Szafarski, J. Wiśniowski — Badanie serologiczne nasienia buhajów na zakażenie pał. ronienia zakaźnego, Med. Wet. S. Meuszyński — Flora bakteryjna w węzłach chłonnych świń ze szczególnym uwzględnieniem *Salmonelli*, dys. dokt. Lublin 1948. Annales U.M.C.S. 1949. L. Stasiak — Flora bakteryjna w płodach zwierzęcych. Dys. dokt. Lublin, 1948. J. Szafarski — Dwa rzadkie wypadki wyrobienia pał. ronienia (br. abortus) z poronionych płodów klaczy, Med. Wet. J. Szafarski — Przyczynę do zatrucia olejkami gorczycznymi u bydła, Med. Wet. H. Szejewski — Zwój węzłowy nerwu błędnego w pośmiertnej diagnostyce wścieklizny, Wojsk. Przegl. Wet. J. Chwalibóg — Badania nad formą S i R włoskowca różycy oraz metody serologiczne służące do szybkiego diagnozowania różycy świń, Med. Wet. J. Chwalibóg — Zakaźne zapalenie naczyń chłonnych u koni, Med. Wet. J. Chwalibóg — Nowa szczepionka Delbetowet część 2-ga, Med. Wet. E. Domański, L. Jaśkowski — Buhaje a brucelloza, Med. Wet. Maria Giese (Grochówna) — Badania nad zarazkiem rozpadnicy pszczół, E. Domański — La reaktion de deviation du complement dans la dourine. Office Intern. des Epizooties. E. Domański — Suszenie w stanie zamrożenia. Med. Wet. E. Domański — Ogólne uwagi do chemoterapii chorób zakaźnych, Med. Wet. E. Domański — Buhaje i brucelloza, Med. Wet. J. Zadura — Przyczynę do leczenia schorzeń świń wywołanych przez nicienia węgora świńskiego (*Strongyloides suis*), Med. Wet. T. Żuliński — Diagnostyka sekcyjna chorób zwierząt domowych (WIW Lublin).

R o k 1949

W. Stefański — Stosowanie fenotiazyny przeciw słupkowcom u koni, Med. Wet. W. Stefański — Rozmieszczenie gza bydlęcego (*Hypoderma* sp.) na terytorium

Rzeczypospolitej Polskiej, Med. Wet. E. Żarnowski — Przycz. do poznania nobaków pasożytniczych przew. pokarmowego owiec w Polsce, Fragmenta Faunistica Musei Zool. Polonici, E. Żarnowski — Badania nad przenoszeniem zarazy stadniczej koni przez owady klujące, Med. Wet. A. Sołtyś — Pasożyty wewnętrzne drobnych gryzoni leśnych (Muridae) Parku Narodowego w Białowieży, Annales, UMCS. Z. Gaugusch — Doświadczenia nad przechodzeniem strącalników włosińowych z samicy ciężarnych drogą krążenia płodowego w potomstwo, Med. Wet. Z. Gaugusch — Przyczynek do badań nad odpornością włosiń mięśniowych, Med. Wet. M. Teklińska — Szczepionka „indyjska” przeciw pomorowi kur, Med. Wet. H. Janowski — Próby leczenia zakaźnego zapalenia naczyń chłonnych u koni, Med. Wet. L. Jaśkowski, Dobrowolska, E. Domański, E. Grycz, Iwański, Zalewska, Gurlicki — Badania nad stanem zdrowotnym buhajów licencjonowanych, Med. Wet. L. Jaśkowski — Doświadczenia z dwu lat inseminacji terenowej, Przegl. Hod. L. Jaśkowski — Szybka i prosta metoda barwienia plemników, Med. Wet. S. Kirkor — Essai d'application pratique de la narcose par l'anhydride d'acide carbonique dans la lutte contre les loques, La Revue Francaise d'apiculture. S. Kirkor Etude de la vitesse du cheminement des aliments a travers les differentes parties du tube digestif de l'abeille, La Francaise d'apiculture. S. Kirkor — De la defense contre les maladies des abeilles, La Revue Francaise d'apiculture, J. Chwalibóg — Komunikat o badaniach nad wpływem promieni Roentgena na cechy włoskowca różycy świń, Med. Wet. J. Chwalibóg — Przyjęta metoda produkcji surowicy p-różycowej, Kobusiewicz, Żońtarczyk, Steffen — Penicylina w walce z różycą świń, Med. Wet. J. Wiśniowski — Zastosowanie penicyliny w diagnostycznym szczepieniu myszy białych na wściekliznę, Med. Wet. Mikulaszek E., A. Ratomski — Własności szczepu węgla wyrosłego z zarodników przechowywanych 51 lat w stanie wysuszonym, Ref. XIII Zjazdu Mikrobiol. Pol. w Gdańsku, I. Kocowicz — Obraz krwi u kłacz chorych na zarazę stadniczą w świetle badań własnych, Med. Wet. I. Kocowicz, J. Wiśniowski — Obserwacje nad zmiennością wyników w badaniach hematologicznych w zależności od sposobu badania i niektórych czynników zewnętrznych, Med. Wet. T. Dąbrowski, Z. Lorkiewicz — Zakażenie mieszane zrebłąt C. equi i drobnoustrojem z grupy Shigella, Med. Wet. K. Marek — Przyczynek do walki z b. biegunką piskląt, Med. Wet. S. Jakubowski — Straty gospodarcze powodowane przez brucellozę u bydła rogatego, Med. Wet. S. Jakubowski — Przyczynek do wpływu szczepień S 19 na miano aglutynacyjne u bydła w Polsce, Med. Wet. K. Marek, J. Nawrocki, J. Szaflarski — Biała biegunka piskląt — próby diagnostyczne i wytyczne do jej zwalczania, Med. Wet. J. Szaflarski — Sprawozdanie ze służbowego pobytu w Czechosłowacji, Med. Wet. J. Szaflarski — Zjazd mikrobiologów czechosłowackich w Bratysławie, Med. Wet. J. Szaflarski — Przyczynek do zatruc podchlorynem wapnia u świń, Med. Wet. W. Bielański, S. Chodkowski, J. Szaflarski — Badanie flory bakteryjnej w nasieniu ogierów ze szczególnym uwzględnieniem paciorkowców hemolitycznych, Med. Wet. A. Kamińska, J. Szaflarski — Badanie serologiczne obsługi obonowej w kierunku brucellozy, Med. Wet. J. Szaflarski — Świerzbowiec drążący u świń (Sarcoptes scabiei var suis, Med. Wet.), J. Szaflarski — Zatrucie trójkłoroetylem CH₃-C Cl₂ u indyków, Med. Wet. J. Szaflarski — Konferencja w sprawie międzynarodowej współpracy nad zagadnieniem przyszczy zorganizowana przez F.A.O. w Londynie, Med. Wet. J. Szaflarski — Choroba cieszyńska, P.I.W.R. H. Szwejkowski — Dictyocaulosis koni w Polsce, Wojsk. Przegl. Med. H. Kowalewska — Stosunek bakterii do torbieli bąblowców w wątrobie świń, Med. Wet. J. Piotrowski — Badania krwi kur na odczyn aglutynacyjny przy zwalczaniu białej biegunki piskląt w latach 1946—49 w W.Z.H.W. w W-wie, Med. Wet. H. Gołaszewski —

Higiena mięsa wczoraj, dziś i jutro, Med. Wet. E. Grycz i inni — Konserwacja ustalonego zarazka wścieklizny w glicerynie i w stanie wysuszonym, Annales UMCS. E. Grycz i in. — Badania nad stanem zdrowotnym buhai licencjonowanych ze szczególnym uwzględnieniem zakażeń przenoszonych w drodze aktu kopulacyjnego oraz jakości nasienia, Med. Wet. L. Jaśkowski — Sztuczne unasienianie bydła, Gazeta Pom. L. J. Skowski — Drogi do podniesienia płodności u bydła, Przegl. Hod. E. Domański — Wpływ środowiska oraz wirulencji zarazka na występowanie poronień u bydła na tle choroby Banga, Med. Wet. T. Żuliński — Zagadnienie zdrowia publicznego w medycynie weterynaryjnej, Med. Wet. J. Zadura — Spostrzeżenia na marginesie przeszywania materiału do badań anatomo i histopatologicznych, Med. Wet. T. Żuliński, F. Stański, J. Zadura — Zarys weterynarii i higieny weterynaryjnej, (WIW Lublin).

R o k 1950

W. Stefański — Gdzie bydłęcy wielki szkodnik w gospodarce mięsnej, Gosp. Mięsa, W. Stefański — Zarys parazytologii ogólnej, Zakł. Wydawn. Szkolnych. W. Stefański — Parazytologia Weterynaryjna wobec Kongresu Nauki, Med. Wet. W. Stefański, E. Żarnowski — Nowy środek leczniczy przeciwko glistnicy świń, Med. Wet. Z. Gaugusch — Badania nad zakażeniem zwierząt zmienokrwistych włosińiami, (Annales UMCS). Z. Gaugusch — Contribution to studies of resistance of cisticercus cellulosae, Bulletin of the State Inst. Marine and Trop. Med. in. Gdańsk volum II. Z. Gaugusch — Spostrzeżenia nad oddziaływaniem standartowym solanek na włosiń mięśniowe otorbione, (Pamiętnik II Zj. Pol. T-wa Parazyt.), Z. Gaugusch — Przyczynek do badań nad odpornością wągra nierogacizny, (Przegl. Epidemiolog. P.Z.W.L.), Z. Gaugusch — Przyczynek do badań nad pierwotnymi i wtórnymi zakażeniami mięsa w obrocie przemysłowym, (Przem. Rol. i Spoż.), H. Janowski — Przyczynek do stosowania transfuzji krwi u koni, Med. Wet. L. Żebrowski — Hemaglutynacja krwinek zwierząt niewrażliwych na pomór z wirusem Hertfordshire, Med. Wet. J. Dziekoński — Białaczka ptaków, Med. Wet. Jaśkowski, Dobrowolska — Badania nad wartością metody hodowlanej w wykrywaniu rzęsiatki u buhajów, Med. Wet. Domański, Jaśkowski. — Wpływ żywienia prośnych macior oraz dożywiania miotów na przebieg krzywej Hb u prosiąt, Med. Wet. L. Jaśkowski — Badania nad trichomonozą buhajów, Med. Wet. J. J. Skowski — Spostrzeżenia nad leczeniem niektórych przypadków trichomonoz, Med. Wet. L. Jaśkowski — Spostrzeżenia nad żywotnością rzęsiatki bydłowego w roztworze fizjolog. soli, Pamiętn. z II Zjazdu Pol. Tow. Parazyt. S. Kirkor — Badania kliniczne pasieki, Med. Wet. S. Kirkor — W sprawie pojawienia się choroby roztoczowej, Med. Wet. S. Kirkor — Stosunek służby weterynaryjnej do zawodów pokrewnych, Życie Wet. S. Kirkor — Zdrowie nieodzownym warunkiem hodowli. Pszczelarstwo. S. Kirkor — Wpływ zimowania na rozwój chorób w roju, Pszczelarstwo. S. Kirkor — Zaraza roztoczowa przekroczyła granicę. Pszczelarstwo. J. Chwalibóg — Obserwacje schorzeń serca koni używanych do produkcji surowicy p-różycowej, J. Chwalibóg — Próby zastosowania termoprecypitacji przy rozpoznawaniu zakażenia włoskowcem różycy świń, Med. Wet. T. Kobusiewicz — 25-lecie odkrycia anatoksyny przez Gastona Ramona, Med. Wet. T. Kobusiewicz — Choroby inwazyjne. Skrypt dla kursu sanitariuszy wet. PGR, wydanie na powielacz, Kobusiewicz, Steffen — Wartość uodparniająca niezdolnej kultury różycowej prof. Stauba u trzody chlewnej, Med. Wet. J. Parnas, T. Kobusiewicz — Wrażenia z podróży naukowej do Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Cas. Ceskoslov., Med. Wet. A. Czarnowski, Z. Buczkowski — Pałeczki rodzaju Salmonella w materiale diagnostycznym W.Z.H.W. w Gdańsku, A. Czarnowski Vibrio foetus jako czynnik etiologiczny w ronieniach u bydła, Med. Wet. J. Wiśniowski — Zastosowanie streptomycyny i penicyliny w rozpoznawczym szczepie-

niu myszek białych na wściekliznę, *Annales UMCS, J. Wiśniowski* — Przypadek rozpoznania wścieklizny u człowieka przy zastosowaniu własnej metody biologicznego badania mózgu, *Med. Wet. I. Kocowicz, Z. Wiśniowski* — Serologiczne badanie mleka rynkowego w Krakowie na brucelozę, *Med. Wet. J. Wiśniowski* — Znaczenie zachowania higieny w zakładach i warsztatach mięsnych, *Gosp. Mięsna, J. Parnas, T. Dąbrowski* — Zakażenie wł. różycy jako problem higieny mięsa, *Med. Wet. J. Brill, Woyciechowski* — Wirusowe ronienie klaczy. Reakcja termiczna świń morskich, *P. A. U. J. Brill, Woyciechowska* — Wirusowe ronienie klaczy. Ciąłka wtrętowe w ciałach płodów, *P. A. U. J. Brill, Woyciechowska* — Wirusowe ronienie klaczy. Ciąłka wtrętowe w tkankach płodów. Zbiór prac mikrobiol. w Pradze, *J. Szaflarski* — Weterynaryjne laboratoria Weybridge (Anglia), *Med. Wet. J. Szaflarski* — Zastosowanie próby alergicznej śródskórno - powiękowej w diagnostyce pasożytów u zwierząt, *Pamiętnik P.T.P. i Med. Wet., Czasop. czeskie Wet. J. Szaflarski* — Choroba cieszyńska, *P.I.W.R., wyd. II (poprawione), L. Rogalski* — Przyczynę do zatruc związkami fosforu u bydła rog., *Med. Wet. B. Borkowska-Trippenbach, H. Szwejkowski* — Moniliasis u drobiu, *Pamiętnik II Zjazdu Pol. Tow. Parazyt. L. Ugorski* — Zakażenie pał. Gärtnera u lisów srebrzystych, *Med. Wet. L. Ugorski* — Przyczynę do zwalczania kokcidiozy u królików, *Med. Wet. L. Ugorski* — W sprawie opieki lek. nad hodowlami zwierząt futerkowych, *Med. Wet. E. Domański* — Wpływ żywienia prośnych macior oraz dożywianie miotów na przebieg krzywej hemoglobiny, *Med. Wet. T. Żuliński, J. Zadura* — Badania nad leptospirozą u lisów srebrzystych, *Med. Wet. T. Żuliński, J. Zadura* — Badania nad wrzodząco-ropnym zapaleniem żołądka i jelit u kur, *Med. Wet. T. Żuliński* — Niedokrwistość zakaźna koni w świetle badań histopatologicznych, *Med. Wet. T. Żuliński* — Ciekawy przypadek ciała obcego w jelicie ślep., *Med. Wet. T. Żuliński* — Rola owisków przy zapaleniu wyrostka robaczkowego, *Pamiętnik II Zjazdu Pol. Tow. Paraz. T. Żuliński* — Rola lekarza weterynaryjnego jako biegłego, *Życie Wet. J. Zadura* — Przypadek przewiązki z powłoki kielbasy na języku u koła, *Med. Wet. J. Zadura* — Haemomelasma jelit u prosiąt, *Med. Wet. J. Zadura* — Podtorebkowe krwiaki nerek u koni hyperimmunizowanych włoskowcem różycy, *Med. Wet. J. Zadura* — Układ siateczkowo - śródbłonkowy (histiocytny) u koni hyperimmunizowanych włoskowcem różycy, *Roczn. Nauk Roln. J. Brill, Zb. Szykiewicz* — Podłoże wybiórcze do hodowli włoskowców różycy świń, *Med. Dośw. i Mikrobiol. J. Brill, Zb. Szykiewicz* — Podłoże wybiórcze dla hodowli włoskowców różycy świń, *Med. Wet. J. Brill, Zb. Szykiewicz* — Podłoże wybiórcze dla hodowli włoskowców różycy świń. Zbiór prac mikrob. w Pradze, *J. Brill* — Patogeneza różycy świń. Materiały Sesji Nauk, *Wydz. Wet. U. W. K. Marek* — Czy wiodparniać karpie przeciwko posocznicy, *Med. Wet. K. Marek* — Niektóre choroby przechodzące z ssących zwierząt domowych na drób, *Med. Wet. T. Łosiński* — Aspekt etiologiczny i zmiany anatomo-patologiczne grypy prosiąt, *Med. Wet. A. Kamińska, J. Szaflarski* — Brucelloza choroba zawodowa lekarzy weterynaryjnych na terenie woj. śląskiego (badania serologiczne krwi), *Annales UMCS, J. Szaflarski* — Choroba cieszyńska na terenie Czechosłowacji w latach 1946—1948, *Med. Wet. A. Kamińska, J. Szaflarski* — Brucelloza choroba zawodowa lekarzy weterynaryjnych na terenie woj. śląskiego, *Med. Wet.*

R o k 1951

W. Stefański — Weterynaria wobec Kongresu Nauki Polskiej, *Med. Wet. W. Stefański* — *Ascaris procyonis* n. sp. z jelita szopa, (*Procyon Lotor L.*), *An. Mus. Zool. Polon. Z. Gaugusch* — Badania nad odpornością szczepów gronkowców, *Med. Wet. M. Teklińska* — Zastosowanie wirusa niezdadliwego do walki z rzekomym pomorem kur w Polsce, *Polskie Archiwum We. M. Te-*

klińska — Szczepienia przez nakłucie kur szczepionką indyjską, *Med. Wet. H. J. Nowski* — Szczepionka p-wściekliznowa i szczepienia zwierząt w Polsce, *Med. Wet. B. Kocyłowski* — Dusznosc i śnięcie karpia w stawach wskutek wyładowań elektrycznych podczas burz, *Med. Wet. B. Kocyłowski* — Dewastacja posocznicy karpia w planie sześciolatnim, *Med. Wet. J. Dziekoński* — Przypadek naczyńniaka jamistego w wątrobie kury, *Med. Wet. J. Dziekoński* — Zakaźny niezbyt górnych dróg oddechowych ptaków, *Med. Wet. I. Dobijowa, J. Dziekoński* — Wybuch gruźlicy rzekomej u świń morskich w zwierzętarni laboratoryjnej, *Med. Wet. J. Jaskowski* — Terenowe punkty uniesienia, *Przegl. Hodowl. J. Jaskowski* — Badania nad żywotnością nasienia w środowisku żółtkowo cytrynianowym, *P.A.U. Rozpr. Wydz. Lek. J. Jaskowski* — Spostrzeżenia w związku z zastosowaniem sztucznej inseminacji klaczy do zwalczania anemii złośliwej, *Med. Wet. L. Wałkowski* — Badania nad wpływem stilboestrolu na żywotność plemników in vitro, *L. Jaskowski* — Perspektywy rozwoju sztucznej inseminacji w świetle najnowszych badań, *Domański, Jaskowski, Grabda* — Choroby świń, wyd. I. S. Kirkor — Wrażenia z pobytu w Czechosłowacji, *Med. Wet. S. Kirkor* — Rola lekarzy wet. w zwalczaniu chorób pszczoł i jedwabników, *Życie Wet. S. Kirkor* — Rozdział do podręcznika „Pszczelarstwo” pt. „O chorobach i szkodnikach pszczoł”, *S. Kirkor* — Medycyna ludowa a nauka, *Pszczelarstwo, S. Kirkor* — Wpływ jadu pszczelego na zakażenia różycowe i na włoskowic różycy in vitro, *Med. Wet. J. Chwalibóg* — Sposoby miareczkowania surowic przeciwbakteryjnych, *Med. Wet. T. Kobusiewicz* — Stosowanie szczepionki p-różycowej świń wg Stauba, *Med. Wet. T. Kobusiewicz* — Teżec — choroba przyranna, *Życie Wet. T. Kobusiewicz* — XIX Sesja Międzynarodowego Biura Epizootycznego w Paryżu, *Med. Wet. T. Kobusiewicz* — Biotermiczny sposób odkażania nawozem, „Gromada”, *J. Łabucka* — Spostrzeżenia przy sporządzaniu zawiesziny czerwonych ciałek krwi do reakcji wiązania dopełniacza, *Med. Wet. w formie sprawozdania, A. Czarnowski* — Znaczenie i cel bakteriologicznego badania mięsa, *Med. Wet. J. Wiśniowski* — Przypadek masowego zatrucia ludzi mięsem na tle salmonelozy, *Med. Wet. J. Wiśniowski* — Chlewy izolacyjne i pomieszczenia dla sekcji w tuczarniach, *Gosp. Mięsna, J. Wiśniowski* — Zastosowanie barwionych antygenów w masowych badaniach krwi odczynem wiązania dopełniacza, *Med. Wet. I. Kocowicz, A. Ratomski, J. Wiśniowski* — Choroba poszczepienna psów po szczepieniu p-wściekliznowym i jej etiologia, *J. Wiśniowski* — Przyspieszenie metody hodowli szkiełkowej do badania mleka na gruźlicę, *Med. Wet. J. Kostrzewski, S. Legeżyński, A. Ratomski* — „Gruźlica” płuc okazała się nosacznią, *Przegl. Lek. T. Dąbrowski* — O hemoliznach E. coli (porcellorum), *Annales UMCS, S — DD, Vol. 5, J. Brill* — Księgosusz, *Med. Dośw. i Mikrob. Brill, Woyciechowska* — Biologia wirusowego ronienia zakaźnego klaczy. Ciąłka wtrętowe, *Pamiętnik XII Zjazdu Mikr. Pol. Kraków, Brill, Woyciechowska* — Biologia wirusowego ronienia zakaźnego klaczy. Reakcja termiczna u świń morskich, *Pam. XI Zjazdu Mikr. Polskich, Brill, Mikulaszek* — Z badań nad budową antygenową włoskowca różycy świń, *Pam. VI Zjazdu Mikr. Polskich, Brill, Z. Szykiewicz* — Pożytki płynne wybiórcze namnażające dla włoskowca różycy świń, *J. Brill, A. Gallis* — Poszukiwanie bakteriofagów dla S. dublin w kale krów, *Pam. XI Zjazdu Mikr. Polskich, Kraków, K. Donigiewicz* — Badanie treści woreczków żółciowych gęsi na nosicielstwo pałeczek salmonelli, *Med. Wet. T. Łosiński* — Własności fizyko-chemiczne melasy i jej wartość w leczeniu zaczerwienienia jelita ślepego i jelit grubych u koni, *Med. Wet. T. Łosiński* — Śmierć sercowa świń, *Med. Wet. T. Łosiński* — Sporządzenie antygeny barwionego hematoksyną do próby pierścieniowej (ABR) przy brucellozie bydła, *Med. Wet. T. Łosiński* — Walka z grypą świń w tuczarniach przemysłowych, *Gosp.*

Mięsna. T. Łosiński — Próba pierścieniowa ABR dla rozpoznania brucellozy u krów, Med. Wet. A. Chodkowski, J. Szallarski — Rola paciorkowców *Streptococcus zooepidemicus* u koni ze szczególnym uwzględnieniem spermy, Annales UMCS., J. Szallarski, J. Nawrocki — Zastosowanie frakcji wielocukrowej i białkowej przy diagnostyce motylicy u owiec, Med. Wet. J. Szallarski, A. Sury — Zaraza cieszyńska w latach 1944, 1949, 1950 i 1951 na terenie powiatu cieszyńskiego (rozmięszczenie, przebieg, klinika, diagnostyka różniczkowa i zwalczanie), Med. Wet. J. Nawrocki — Bruceloza ptaków, Med. Wet. i Czasop. Czeskich Vet. J. Szallarski, J. Steffen — Bruceloza u psów (badanie serologiczne), Med. Wet. J. Zieliński — Syngamosis, Med. Wet. J. Szallarski, J. Zieliński — Rys historyczny czynnego i biernego uodparniania zwierząt przeciwko chorobom pasożytniczym, Med. Wet. J. Szallarski, S. Meuszyński, Z. Buczkowski — Salmoneloza nutrii, Med. Wet. S. Meuszyński, J. Szallarski — Salmoneloza gołębi, Med. Wet. J. Zieliński — Próba zastosowania odczynu alergicznego śródskórno - powiekowego przy diagnostyce pasożytów u koni, Med. Wet. L. Rogalski — Przyczynek do badań rozpoznawczych nad grypą świń, Med. Wet. S. Meuszyński, J. Szallarski — Salmoneloza gołębi, Med. Wet. J. Marczyński — Częstotliwość występowania włósnicy w zależności od arealu leśnego, Wojsk. Przegl. Wet. H. Szwejkowski — Badania nad *Dictyophyma* psów, Polskie Archiw. Wet. H. Gołaszewski — O etiologii bradysotu owiec, Med. Wet. L. Ugorzski — Przegląd prac rzadziejch o antybiotykach, Med. Wet. E. Grycz — Dezynfekcja weterynaryjna, Med. Wet. T. Żuliński — Schorzenia zakaźne owiec, Med. Wet. J. Zadura — Jednostronne żywienie owsem powodem ciężkiego schorzenia owiec, Med. Wet. J. Zadura — Zatrucia u świń mączką rybną, Med. Wet. J. Zadura — Leptospirozy u ludzi i zwierząt, Med. Wet. J. Zadura — Zatrucia u psów wywołane jadem żmij, Med. Wet.

R o k 1952

E. Żarnowski, M. Wertekuk — Stosowanie fenotiazyny przy zwalczaniu oesophagostomosis u świń, Med. Wet. J. Zaleski, E. Żarnowski — Środki lecznicze do zwalczania wewnętrznych chorób inwazyjnych zwierząt gospodarskich, Państw. Wydawn. Roln. i Leśne. W. Stefański, E. Żarnowski, A. Soltys — Zarys parazytologicznych metod rozpoznawczych, wyd. III, P.W.R. i L. H. J. Nowski — Alergia i jej praktyczne znaczenie w walce z gruźlicą u bydła, Med. Wet. L. Żebrowski — Pęcherzykowe zapalenie pyska u owiec „Orf” na tle wirusowym, Med. Wet. L. Żebrowski — Wirus rzekomego pomoru drobiu czynnikiem chorobotwórczym dla ludzi, Med. Wet. L. Żebrowski — Doświadczalne białeczki u zwierząt, L. Żebrowski — Chemoterapia gruźlicy, B. Kocyłowski — Posocznica karpi na tle badań Nikolan, Gosp. Rybna. B. Kocyłowski — Higiena zimochowu, Gosp. B. Kocyłowski — Diagnostyka posocznicy karpi, Med. Wet. B. Kocyłowski — Rola pałeczki *Pseudomonas punctata* Zimmermann w posocznicy karpi, Med. Wet. B. Kocyłowski — Pijawczyca ryb, Gosp. Rybna. B. Kocyłowski — Skrzelowiec, Gosp. Rybna. B. Kocyłowski — Zgorzel skrzeli, Gosp. Rybna. B. Kocyłowski — Odtowy jesienne, Gosp. Rybna. B. Kocyłowski — Suchoty karpi, Gosp. Rybna. J. Dziekoński J. — Podwójny potworniak, Med. Wet. J. Dziekoński — Uwagi o gruźlicy koni, Med. Wet. J. Dziekoński — Nosówka psów, Med. Wet. Julian Luks — Badania nad wpływem niektórych drobnoustrojów na namnażanie rzęśnika w pożywce sztucznej, S. Kirkor — O nowelizację zarządzenia w sprawie chorób pszczoł, Życie Wet. S. Kirkor — Ocena dotychczas stosowanych zabiegów leczniczych przy zgnilcach, Med. Wet. S. Kirkor — Metody zwalczania zgnilców, Pszczelarstwo. S. Kirkor — Szkodliwość DDT dla pszczoł, Pszczelarstwo. S. Kirkor — Stosowanie serwatki przy zgnilcu złośliwym,

Pszczelarstwo. S. Kirkor — Uwagi w sprawie tegorocznej akcji badań nad chorobą roztocową, Pszczelarstwo. S. Kirkor — W sprawie właściwej interpretacji klauzuli, Rostoczy nie stwierdzono — choroba nie wykluczona, Życie Wet. J. Chwalibóg — Szczepionki w medycynie weterynaryjnej, Życie Wet. S. Krauss, T. Kobusiewicz — Pryszczycza (*Aphta epizootica*), Med. Wet. Broszura wydana drukiem przez PIWR, T. Kobusiewicz — Tucznia świń — gigant w Negydetany (Węgry), Przegląd Hod. T. Kobusiewicz — L'immunisation contre le rouquet du porc avec le vaccin unique selon Staub, Bull. l'Office Intern. de Epizot. Z. Kobusiewicz — Praktyczna wartość szczepionki p-róźycowej wg Stauba w Polsce, Archiw. Wet. T. Kobusiewicz — Wartość surowicy ozdrowieńców popryszczycowych oraz surowicy normalnej konskiej w walce z pryszczycą, Med. Wet. T. Kobusiewicz — Zbieranie krwi od ozdrowieńców popryszczycowych, Med. Wet. A. Czarnowski, B. Nowak — Pałeczki *Salmonella galinarum* u świń, Med. Wet. A. Czarnowski — Obserwacje i badania wstępne nad pryszczycą w 1951 r., Med. Wet. G. Chyliński — Opis własnego zachorowania na brucelozę, Med. Wet. i Tyg. Lek. B. Nowak — Przyczynek do biologii szczepu *Salmonella wloskowca* różycy, Annales UMCS. B. Nowak — Wpływ liofilizacji na szczep różycy świń Stauba, Pamiętnik Zjazdu Młr. Polskich w Łodzi, J. Wiśniowski, M. Weber — O kwasie hialuronowym i hialuronidazie, Med. Wet. J. Szallarski, J. Wiśniowski, E. Dubiel — Rozpoznawanie wągrów wąskoszyjnych za pomocą metod serologicznych i alergicznych, Med. Wet. Parnas, Stępkowski, Dąbrowski, Lorkiewicz — Badania nad chorobami prosiąt, cieląt, zrebliat i jagniąt w PGR, Med. Wet. Parnas, Stępkowski, Dąbrowski i in. — Badania nad maczugowcami zwierzęcymi ze szczególnym uwzględnieniem *C. equi*, Annales U.M.C.S. T. Dąbrowski, W. Wróblewski — Epizootologia szczegółowa S. Wyseleskiego książka, tłumaczenie z rosyjskiego wydanie P.W.R. i L. T. Dąbrowski, W. Wróblewski — Mikrobiologia weterynaryjna A. Kuźmina książka, tłumaczenie z rosyjskiego, wydanie przez P.W.R. i L. J. Brill, S. Gołębiowski — Pulonoza w PGR-ach i w gospodarstwach chłopskich na terenie woj. łódzkiego, Przegl. Gosp. J. Szallarski, J. Steffen — Stare zmiany rzekomogruźlicze u nutrii, Med. Wet. J. Szallarski, A. Kamińska — Bruceloza świń (badania serologiczne), Med. Wet. T. Michalski — Zastosowanie próby alergicznej śródskórno-powiekowej w diagnostyce motylicy u bydła, (dys. dokt.). J. Szallarski, J. Steffen — Zaraza cieszyńska w świetle ostatnich danych z piśmiennictwa, Med. Wet. J. Nawrocki — Państwowy Instytut Weterynaryjny w Budapeszcie, Med. Wet. J. Szallarski, J. Steffen — Trichomoniasis u ptaków, Med. Wet. J. Szallarski, J. Wiśniowski, E. Dubiel — Rozpoznawanie wągrów wąskoszyjnych (*Cyst. tenuicollis*) za pomocą metod serologicznych i alergicznych, Med. Wet. J. Szallarski, J. Nawrocki, E. Grabda — Choroby owiec, P.I.W.R. i L. L. Rogalski — Walka z brucellozą w ZSRR, Med. Wet. L. Rogalski — Problem anemii zakaźnej, Med. Wet. L. Rogalski — O walce z gryzoniami w ZSRR, Med. Wet. L. Rogalski — Nowa Ustawa Weterynaryjna w ZSRR, Med. Wet. L. Rogalski — Zagadnienie dezynfekcji w weterynarii radzieckiej, Med. Wet. L. Rogalski — Służba weterynaryjna ZSRR, Med. Wet. L. Rogalski — Przegląd tematyki miesięcznika *Wietierynaria*, Med. Wet. A. Kamińska, L. Ugorski — Salmoneloza gęsi i bazantów, Med. Wet. L. Ugorski — Ważny jubileusz, Med. Wet. L. Ugorski — O nowy styl pracy W.Z.H.W., Med. Wet. L. Ugorski — Zakaźne zapalenie jelit ślepych i wątroby u indyków, Med. Wet. L. Ugorski — Nosicielstwo *Salmonella* derby u lisów srebrzystych, Med. Wet. E. Domański — Rozpoznawanie i przebieg niedokrwistości zakaźnej koni w stadzie, Med. Wet. F. Anczykowski — W sprawie powikłań u kur szczepionką indyjską, Med. Wet. T. Żuliński — Niedokrwistość zakaźna koni w świetle badań i rozważań nad

układem histiocytarnym, Med. Wet. T. Żuliński — Przelomowe znaczenie nerwizmu Pawłowa dla nauk medycznych, Med. Wet. T. Żuliński — Diagnostyka terenowa i laboratoryjna grypy prosiąt, Med. Wet. T. Żuliński, Parnas, Lorkiewicz — Komplexe Forschungen über die Ferkelgripe in den Staatsgütern, Arch. Exp. Vet. Med. J. Zadura, L. Nieć — Robaczycza żołądka u krowy wywołana przez przywry (*Paramphistomum cervi*), Med. Wet.

Rok 1953

E. Żarnowski — Zagadnienie walki z chorobami inwazyjnymi, Med. Wet. E. Żarnowski — Nowy tasieniec *Hymenolepis stefanski* n. sp. z jelita ryjówki aksamitnej (*Sorex araneus* L), Acta Paras. Polon. W. Stefański, S. Tarczyński — Motylczka mięśniowa (*Agamodistomum suis*) Duncker 1881 larwa *Alaria alata* Goetze 1782, Med. Wet. M. Wertejuk — DDT w zwalczaniu gza bydłęcego, Med. Wet. Z. Gaugusch — Pośrednictwo zwierząt w tworzeniu się ognisk tularemii z uwzględnieniem higieny produktów zwierzęcych, Med. Wet. Z. Gaugusch — Znaczenie właściwie przeprowadzonych ocen organoleptycznych dla nadzorów san. wet., Med. Wet. Z. Gaugusch — Badania nad możliwością wyeliminowania zakażeń wtórnych w produkcji wędlin, Med. Wet. Z. Gaugusch — Badania nad możliwością zastosowania próby praktycznej przy ocenie przydatności surowca przeznaczonego do produkcji przetworów pasteurizowanych, Med. Wet. H. Janowski — Choroby masowego wychowu prosiąt w PGR i spółdzielniach produkcyjnych oraz ich profilaktyka, Med. Wet. H. Janowski — Rozważania na temat różycy i pomoru świń, Med. Wet. Cz. Kurek — Indeks opsonofagocytny świńek morskich szczepionych *Brucella* S₁₉, Med. Wet. B. Kocyłowski — Anemia zakaźna i kołowaczna pstrągów, Gosp. Rybna. B. Kocyłowski — Obsady wiosenne, Gosp. Rybna. B. Kocyłowski — Posocznica karpi, Gosp. Rybna. B. Kocyłowski — Odporność karpi, Gosp. Rybna. M. Dybowski — Wrzodzenia karasiowatych, Gosp. Rybna. M. Dybowski — Liguloza, Gosp. Rybna 1954 r. K. Malwińska — Ospa ryb, Gosp. Rybna. L. Żebrowski — Szybkość reakcji krwiotocznej na podawanie kobaltu u kurcząt, Roczn. Nauk Roln. L. Żebrowski — Znaczenie kobaltu dla zdrowia i produktywności owiec, Roczn. Nauk. Roln. L. Żebrowski — Rachunek statystyczny małej próby w doświadczalnictwie lekarskim, Med. Wet. L. Żebrowski — Badania porównawcze metody hemaglutynacji i izolacji wirusa w pośmiertnym rozpoznawaniu pomoru drobiu, Med. Wet. L. Żebrowski — Zimne aglutyniny w surowicy koni chorych na niedokrwistość zakaźną, Doniesienie wstępne, Med. Wet. L. Żebrowski — Die Behandlung der schwersten Formen der Lungen-tuberkulose mit Isonicid (Insonicotinylhydrazine). Beitrage zur Klinik der Tuberkulose, L. Żebrowski — Wpływ pasażu przez zanodki kurze na zmienność antygenową wirusa Hertfordshire, Roczniki Nauk Roln. L. Żebrowski — Obecność zimnych hemaglutynin w surowicy krwi koni chorych na niedokrwistość zakaźną, Med. Wet. H. Majewska — Hemaglutynacja krwinek zwierząt niewrażliwych na rzekomy pomór drobiu ze zjadliwym wirusem rzekomego pomoru drobiu, Biuletyn PIW. H. Majewska — Wpływ pasażu przez zarodki kurze na zmienność antygenową wirusa Hertfordshire, Roczniki Nauk Rolniczych. L. Jaśkowski — Przeżyciowe barwienie nasienia buhaja w celu różnicowania plemników na żywe i martwe, Med. Wet. L. Jaśkowski — Uwagi o zapobieganiu zarazie rzęsiatkowej, Med. Wet. L. Jaśkowski — Inseminacja jako czynnik podniesienia zdrowotności zwierząt, Med. Wet. L. Jaśkowski — Zasady konserwacji nasienia buhaja, Med. Wet. L. Jaśkowski — Niepłodność bydła, Plon. L. Jaśkowski — Plan pokryć i urodzeń zwierząt gospodarskich, Nowe Rolnictwo. Domański, Jaśkowski, Grabda — Choroby świń. Wydanie II, P.W.R. i L. Jaśkowski, Hoppe — Sztuczne unasienianie kłacz, P.W.R. i L. S. Kirkor — Badanie wosku na zawartość przetrwalni-

ków zgnilców (bac. larvae i bac. alvei), Roczniki Nauk. Roln. S. Kirkor — Jeszcze w sprawie zarazy roztoczowej, Pszczelarstwo. S. Kirkor — Choroba majowa, Pszczelarstwo. S. Kirkor — Zatrucia pszczoł, Pszczelarstwo. S. Kirkor — Podręcznik pt. „Choroby pszczoł”. S. Kirkor — Muszycy pszczoł, Pszczelarstwo. S. Kirkor — Ciekawy wypadek zatrucia pszczoł wyziewami kłacznymi, Pszczelarstwo. S. Kirkor — Kislica groźna choroby czerwiu, Pszczelarstwo. Kobusiewicz — Pobieranie i przesyłanie do badań materiału budła chorego na przyszcycę, Med. Wet. A. Czarnowski, A. Drewniak, Z. Kawecki — Zakażenie trojga dzieci przyszcycą typu C. potwierdzone badaniem serologicznym, Pedatria Polska. A. Czarnowski, B. Nowak — *Salmonella* Byspebjerg, Med. Wet. I. Kocowicz, A. Ratomska, J. Wiśniewski — Wartość diagnostyczna aglutynacji i wiązania dopełniacza przy brucellozie bydła, J. Wiśniewski — Antygen barwiony solami teatrazolu do aglutynacji płytowej przy pulerozie, J. Parnas, T. Dąbrowski, Stępkowski, Lorkiewicz — Wpływ antybiotyków na niektóre zarazki zwierzęce, Annales U.M.C.S. T. Dąbrowski, Wołoszyn, Poroszkiewicz, Koślak — Schorzenia owiec w PGR wywołane przez *Pasteurella haemolytica*, Med. Wet. J. Parnas, H. Theile, A. Koślak, Mierzejewska — W sprawie odczynu aglutynacyjnego i wiązania dopełniacza w diagnostyce kompleksowej brucellozy, Annales, Ak. Med. J. Brill, S. Gołębiowski — Lokalizacja zarazka S. dublin u krów nosicieli, Med. Dośw. i Społ. J. Brill, E. Polityńska — Katalaza we krwi świń i myszek zdrowych oraz zakażonych włoskowcem różycy świń, Med. Dośw. i Społ. J. Brill, Woyciechowska — Klasyfikacja szczepów włoskowców różycy na podstawie własności hemaglutynacyjnych, Med. Dośw. i Społ. J. Brill, S. Gołębiowski — Puleroza w PGRach i w gospodarstwach chłopskich na terenie woj. łódzkiego, Med. Dośw. i Społ. J. Brill, Woyciechowska — Hodowla wirusa zakaźnego ronienia kłaczy w transplantatach amnionu ludzkiego na chorioallantois zarodka kury, Med. Dośw. i Społ. J. Brill, Woyciechowska — Biologia wirusa grypy koni (*Influenza catarrhalis equi*), który wywołał masowe ronienia w P.S.K. w „G”, Med. Dośw. i Społ. J. Brill, J. Harland — Kiszonki, jako źródło zakażenia włoskowcem różycy i salmonelli, Med. Dośw. i Społ. J. Brill, Nowicki, Szykiewicz, Spodenkiewicz — Sezonowość nosicielstwa włoskowców różycy w migdałach świń zdrowych, Med. Dośw. i Społ. J. Brill, S. Gołębiowski — Lokalizacja *Salmonella* u krów nosicieli, Roczniki Nauk. Roln. J. Brill, E. Polityńska — Produkcja i standaryzacja tuberkuliny PPD. Praca oddana — jako dokumentacja techn. do Min. Roln. Z. Larski — Działanie fitoncydów czosnku na *S. pullorum* in vitro i in vivo, Med. Wet. K. Marek St. Meuszyński, Z. Larski — Epizootcja indyków wywołana przez pałeczki w rodzaju *Salmonella*, Med. Wet. A. Kamiński, Z. Larski, M. Prokopeczko — Poziom przeciwciał dla Br. abortus bovis w surowicy kur na terenie woj. opolskiego, Med. Wet. T. Łosiński — Abortus Ring Test For Diagnosing Brucellosis in Cows, Biuletyn Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. T. Łosiński — Stosowanie różnych dawek pasz wysokobiałkowych w żywieniu prosiąt w okresie kwarantanny, Roczn. Nauk. Roln. T. Łosiński — Streszczenie poprzedniej pracy, Med. Wet. T. Łosiński — Zatrucie świń mazią pogazową. *Pix lithanthracis*, Med. Wet. J. Nawrocki — Przygotowanie i zastosowanie antygeny barwnego przy masowych badaniach terenowych, Med. Wet. S. Legeżyński, J. Szallarski — Badania nad serologicznym pokrewieństwem wirusów Heinego-Medina i zarazy cieszyńskiej, Med. Dośw. i Mikrob. J. Szallarski — Awitaminoza H u susłów perlistych, Med. Wet. J. Szallarski, J. Nawrocki — Przypadek torbielowatości nerek u świń, Med. Wet. J. Szallarski, J. Steffen — Poziom przeciwciał die Br. abort. w surowicach krwi kóz na terenie woj. stalinogrodzkiego, Med. Wet. J. Rogalski — Wszzechzwiązkowy Instytut Eksperymentalnej Weterynarii, Med. Wet. L. Rogalski — Przegląd badań rzadziej nad bakteryjnymi formami wirusów, Med.

Wet. L. Rogalski — Ważniejsze osiągnięcia nauki i praktyki weterynaryjnej ZSRR, Med. Wet. L. Rogalski — Myoglobinuria koni w świetle badań uczonych radzieckich, Med. Wet. K. Marek, Meuszyński, Z. Larski — Epizootyka indyków wywołane przez pałeczki z rodzaju *Salmonella*, Med. Wet. B. Sokołowska, E. Skrodzki — Przypadki tularemii u psów, Biul. Inst. Med. Morsk. i Trop. B. Sokołowska, E. Skrodzki — Wyizolowanie szczepu *Listeria monocytogenes* z zająca, Biul. Inst. Med. Morsk. i Trop. L. Ugorski — Rzadko występujące schorzenia zakaźne u ptaków, Med. Wet. T. Żuliński — Ochrozoza u żrebiąt, Med. Wet. T. Żuliński — Przypadek pasożytniczego schorzenia szczęki u konia *Acta Parasitol Pol.* 1953. T. Żuliński — Diagnostyka sekcyjna chorób zwierząt gospodarskich II, P.W.R. i L. Warszawa. T. Żuliński — Pierwszych pięć lat istnienia Wyd. Wet. U.M.C.S. 1944—1948/49, Med. Wet. J. Zadura, L. Nieć — Gruźlica i potworniaki torbielowate jajników kłacz, Med. Wet. J. Zadura, L. Nieć — Masowe zatrucie koni fosforem cynku, Med. Wet.

Rok 1954

E. Żarnowski — Osiągnięcia i zadania polskiej parazytologii weterynaryjnej. Pamiętn. II Zjazdu P. T. P. M. Wertekuk — O skuteczności ciemierzycy zielonej *Veratrum lobelianum* w zwalczaniu gza bydłęcego, Med. Wet. M. Wertekuk — O larwach inwazyjnych nicieni żołądkowo-jelitowych owiec i ich rozpoznaniu, *Acta Paras. Polon. J. Darski* — Wpływ fenotiazyny na rozwój jaj i larw robaków pasożytniczych, w przyg. do druku. Z. G. ugusch — Badania nad możliwością wykorzystania dla celów praktycznych jelit pochodzących od zwierząt rzeźnych dotkniętych pryszczycą, *Roczn. Nauk. Roln. Z. Gaugusch* — Założenia do san. wet. oceny nierogacizny, służącej do produkcji szczepionki C. V. wyłączone do użytku C. Z. W. Z. Gaugusch — Badania nad stopniem zakażenia prawidłowej tkanki mięsnej zwierząt rzeźnych, badania zakończone, w opracowaniu. M. Teklińska, A. Tekliński — Wpływ dezynfekcji niektórymi płynnymi środkami dezynfekcyjnymi na wylęgłość jaj, Med. Wet. M. Teklińska, W. Karczewski — Zastosowanie łągu sodowego i par formaliny do dezynfekcji jaj wylęgowych, Med. Wet. H. Janowski — Ocena wartości dotychczas stosowanych metod p-różnicowych w Polsce, oddano do druku w *Roczn. Nauk. Roln. H. Janowski* — Przecinkowiec *Vabrio suis* jako czynnik etiologiczny zakaźnego zapalenia żołądka i jelita świń w Polsce w *Roczn. Nauk. Roln. B. Kocyłowski* — Ergasiloz ryb, *Gosp. Rybna. M. Dybowski* — Ligułoz, *Gosp. Rybna. L. Jaśkowski* — Badania nad zarazą rzesistkową. I. Występowanie enzoocji w kraju, *Roczn. Nauk. Roln. L. Jaśkowski* — Badania nad zarazą rzesistkową. II. Przebieg enzoocji w terenie, *Rozn. Nauk. Roln. J. Jaśkowski* — Badania nad zarazą rzesistkową. III. Doświadczenie nad zwalczaniem i leczeniem enzoocji, *Roczn. Nauk. Roln. L. Jaśkowski* — Badania nad zarazą rzesistkową. IV. Wartość testu śluzowego przy diagnozie choroby. L. Jaśkowski — Zaraza rzesistkowa, Med. Wet. L. Jaśkowski — Sztuczne unasiwienie bydła, *Plon. S. Kirkor* — Zwalczanie choroby zarodnikowej pszczół, *Pszczelarstwo. S. Kirkor* — W sprawie zgnilców, *Pszczelarstwo. S. Kirkor* — Dzisiejszy stan możliwości leczenia choroby roztoczowej, *Pszczelarstwo. S. Kirkor* — Nowy objaw choroby roztoczowej, *Pszczelarstwo. S. Kirkor* — Antybiotyki w terapii pszczół, Med. Wet. S. Kirkor — Wydzielanie wosku, *Pszczelarstwo. J. Chwalibóg* — Zakażenia u młodych zwierząt wywołane przez bakterie z grupy ziarniaków na podstawie badań zakładu, Med. Wet. J. Chwalibóg — Przyczynę do wiadomości o produkcji niezjadliwej kultury różycowej N. K. R. Stauba, Med. Wet. A. Czarnowski, E. Witkowski — Zapalenie płuc z zającą wywołane przez larwy nicienia *Protostrongylus commutatus*, Med. Wet. Kobusiewicz — Zastosowanie szczepionek w akcji zwalczania pryszczycy, Med. Wet. J. Wiśniowski, M. Weber — Badania nad własnościami

antygenowymi hialuronidazy jądrowej, *Folia Biologica. J. Wiśniowski, I. Kocowicz, M. Kamińska* — Płytkowy odczyn zlepnny przy brucellozie bydła, Med. Wet. S. Stępkowski, A. Koślak — Badania nad aglutynacją probówkową, szkiełkową i odczynem precypitacyjnym przy pulerozie, *Roczn. Nauk. Roln. J. Brill, S. Gołębiowski* — Błędy i braki diagnostyki pulerozy, *Roczn. Nauk. Roln. J. Brill, S. Gołębiowski* — Porównawcza ocena wartości diagnostyki pulerozy metodą płytową i probówkową, *Roczn. Nauk. Roln. J. Brill, S. Gołębiowski* — Patogeneza różycy świń, *Roczn. Nauk. Roln. J. Szallarski, T. Łosiński* — Zatrucie świń mazią pogazową *Pix Lithanthracis*, Med. Wet. S. Legeżyński, J. Szallarski — Próby uodparniania krzyżowego myszy szczepami poliomyelitycznymi typu Lansing i zarazy cieszyńskiej, Med. Dośw. i Mikrob. S. Legeżyński, J. Szallarski — Trwałość wartości uodparniającej szczepionki wykonanej ze szczepu poliomyelitycznego typu Lansing, Med. Dośw. i Mikrob. J. Szallarski — Choroba dzwonek u drobiu, Med. Wet. J. Szallarski — Ropowice poduszek łap u ptaćwa, Med. Wet. J. Szallarski — Ośrodek badań nad zarazą cieszyńską w Gumnach pow. Cieszyn, Med. Wet. J. Szallarski — Dotychczasowy stan epizootyczny zarazy cieszyńskiej w Polsce (stan na dzień 31.XII.53), *Pol. Archiw. Wet. B. Sokołowska i in.* — Tutaremia u bydła, (*Przegl. Epidemiol.*). F. Anczykowski — Krem leczniczy według metody Filatowa, Med. Wet. F. Anczykowski — Brucelloza drobiu I. Krytyczny przegląd piśmiennictwa, *Roczn. Nauk. Roln. F. Anczykowski* — Brucelloza drobiu II. Wyniki badań serologicznych z surowicą krwi kur z terenu Dolnego Śląska, *Roczn. Nauk. Roln. F. Anczykowski* — Brucelloza drobiu III. Zachowanie się miana aglutynacyjnego surowic krwi kur z gospodarstw zakażonych jednocześnie s. pullorum i Br. abortus, *Roczn. Nauk. Roln. F. Anczykowski* — II. Zdjęcie gleby, *Roczn. Nauk. Roln.*

E. Grabda, J. Grabda — Recherches sur *Nematobothrium sardae* G. A. et W. G. Mac Callum 1916 (*Didymozoonidae* Monticelli 1888) parasite de la cavité branchiale du poisson *Sarda Bloch*, provenant de la Mer Noire. *Zoologie Poloniae*, vol. 4 (1940—1947), Wrocław 1947. E. Grabda — O budowie i powstawaniu cysty u przywry *Nematobothrium sardae* G. A. et W. G. Mac Callum 1916 (*Didymozoonidae*) ze skrzeli *Sarda sarda* Bloch z Morza Czarnego. *Archivum Hydrobiologii i Rybactwa*, t. XIII, Gdynia 1947. E. Grabda — O niektórych witaminach występujących u ryb. *Przegląd Rybacki*, R. XIV, Warszawa 1947. E. Grabda — Kanałowa Stacja Rybacka w Sainte-Faustin, tamże str. 332—33. E. Grabda — Sieruga albinos, tamże str. 34. E. Grabda — Próby wprowadzenia nowych gatunków zwierząt do Morza Kaspijskiego. *Wszecławiat*, Kraków 1947. E. Grabda — Józef Ejsmond. *Polski Słownik Biograficzny*, t. VI/3 z 28, Kraków 1947. E. Grabda — O Kazimierzu Stroczyńskim i jego pracy o faunie ssaków Polski (1839). *Spraw. P. Ak. U. XLVIII*, nr 3, Kraków 1947. E. Grabda — Gameksan, nowy środek owadobójczy, Med. Wet. Lublin 1948. D. Dobrowolska, E. Grabda — Cykl roczny wydalania jaj nicieni u koni, Med. Wet. z. 4, 1951. E. Grabda, J. Grabda — Przyczynę do poznania fauny pasożytniczej salamandry płamistej *Salamandra salamandra* (L.) z okolic Bielska. *Fragmenta Faunistica Mus. Zool. Pol.*, t. VI, nr 14. *Streszcz. Pamiętnik III Zjazdu Pol. T-wa Paraz.* Wrocław 1953. E. Grabda, J. Żelechowski — Rybak w służbie ochrony przyrody. 16°, Kraków, wyd. I—1946, wyd. II—1951. E. Grabda, J. Szallarski, J. N. Wrocki — Choroby owiec, P.W.R. i L., Warszawa 1952. E. Grabda, T. Podbielski, D. Dobrowolska — Masowy pojaw meszek (*Simuliidae*) na terenie Polski. *Streszcz. Pamiętnik III Zjazdu Pol. Tow. Parazytol.*, Wrocław 1953. J. Grabda — Pasożyty wewnętrzne piżmaka (*Ondatra zibetica* L.) z okolic Bydgoszczy. *Streszcz. Pamiętnik III Zjazdu Pol. Tow. Paraz.*, Wrocław 1953. E. Grabda — Polskie mianownictwo parazytologiczne. *Pamiętnik III Zjazdu Pol. Tow. Paraz.*, Wrocław 1953. E. Grabda —

Przegląd osiągnięć i zadania parazytologii rybackiej. Pamiętnik Zjazdu Tol. Tow. Paraz., Wrocław 1953. E. Grabda, E. Domański, L. Jaśkowski — Choroby trzody chlewnej P.W.R. i L., I—wyd. 1951, II—wyd. 1953. E. Grabda, J. Grabda — Słownik Zoologiczny. P.Z.W.S., Warszawa 8°, 1953. E. Grabda — Motyllica wątrobowa.

Pop. Mon. Zool. nr 2, 8°, P.W.N., Warszawa 1952. E. Grabda — Problem zarybienia wód pomorskich i kontrola sanitarna nad jego przeprowadzeniem. Przegląd Rybacki, R. XVI, nr 5, Warszawa 1949. E. Grabda — Ścięgiorza (*Ligula intestinalis* L.) i jej znaczenie dla gospodarki rybnej, Med. Wet., t. VII, Lublin 1951.

JAN GROCHOWSKI

C. Z. Wet.

Przebieg, stan i zwalczanie zaraźliwych chorób zwierzęcych w okresie 10-lecia

Dr Henryk Oberfeld
V-dyktor C.Z.Wet.

Bezpośrednio po zakończeniu działań wojennych sytuacja epizootyczna w Polsce była powodem poważnego zaniepokojenia władz państwowych, które biorąc pod uwagę znaczny stopień rozprzestrzenienia się w kraju szeregu groźnych chorób zwierzęcych, jasno zdawały sobie sprawę z trudności jakie, nieskonsolidowana jeszcze po wojnie służba weterynaryjna, musi przezwyciężyć i zwalczyć, by opanować sytuację na tym odcinku i skutecznie wspomóc wysiłki służby zootechnicznej, zmierzające do odbudowy pogłowia, wyniszczonego rabunkową gospodarką okupanta i do zastosowania racjonalnej hodowli zwierząt gospodarskich w kraju.

Trudności te były znaczne, jeśli uświadomimy sobie fakt, że z jednej strony przedwojenny stan liczbowy służby weterynaryjnej (2173 lek. wet.) zmniejszył się w okresie wojennym niemal o połowę, z drugiej zaś, że jako pozostałość po okresie okupacyjnym na terenie naszego kraju istniały wszelkiego rodzaju zaraźliwe choroby zwierzęce, a spośród nich takie, jak nosacizna, zaraza stadnicza, świerzb i niedokrwistość zakaźna koni, zaraza płucna, pryszczycza, gruzlica, bruceloza bydła, różycza i pomór świń, pomór

kur, pastereleza drobiu i puloroza, jak również wścieklizna wśród psów.

Po krótkim okresie organizacji służby weterynaryjnej przystąpiono do energicznego zwalczania notowanych w tym okresie zaraz zwierzęcych w kraju, z których większość została całkowicie opanowana lub zupełnie zlikwidowana. Przy wspólnym wysiłku pracowników nauki i praktyki weterynaryjnej opracowany został plan działania, który konsekwentnie realizowany doprowadził w stosunkowo krótkim czasie do uwolnienia kraju od niebezpieczeństwa dla dalszego rozwoju hodowli ze strony takich groźnych chorób jak zaraza stadnicza, nosacizna, świerzb, zaraza płucna, pryszczycza, pomór świń itd. Plan zwalczania wspomnianych wyżej chorób, uwzględniający najnowsze zdobycze nauki w zakresie zwalczania i profilaktyki, oparty został przede wszystkim na obowiązującym ustawodawstwie.

Zmiany ustrojowe, jakie nastąpiły w Polsce Ludowej w okresie powojennym, znalazły swój wyraz w służbie weterynaryjnej zarówno w tzw. pionie administracyjnym jak i naukowym. Praca służby weterynaryjnej w nowych warunkach ustrojowych uległa głębokiej przemianie. W walce o ochronę zdrowia zwierząt i zwiększenie ich produkcji służba weterynaryjna przeszła do stosowania na szeroką skalę akcji zapobiegawczych, odgrywających dużą rolę dla właściwego rozwiązywania problemów epizootycznych, do stosowania bardziej udoskonalonych metod postępowania przy zwalczaniu chorób zaraźliwych i inwazyjnych, w oparciu o przepracowane na nowo instrukcje i zarządzenia.

Walkę z nosacizną rozpoczęto od przeprowadzenia masowego przebadania klinicznego pogłowia koni w kraju, przy równoczesnej maileinizacji wszystkich koni metodą śródskórnopowiekową. Konie chore i dające dodatnią reakcję serologiczną lub alergiczną, zgodnie z obowiązującymi przepisami, były natomiasz wybijane z urzędu. Ogółem w latach 1947/53 przebadano na nosaciznę 2.673.221 koni, spośród których było 2795 koni dodatnio reagujących przy maileinizacji, wzgl. badaniu krwi. W związku z powyższą akcją niebezpieczeństwo nosacizny zostało zażegnane, o czym najlepiej świadczy fakt,